Ը· ՏԱՐԻ 2224 | ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 8 ՄԱՐԳԱՑ 4383 | 14 ՅՈՒՆԻՍ 1891 | 19 ԶԻԼԳԱՏԷ 1308 | ՈՒՐԲԱԹ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՅՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعليه‌ده غلطه‌ده نورادونكيان خانده آرهولك
غزته‌سى اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ու ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար տարեկան [illegible]	150
» » [illegible]	75
» » [illegible]	40
Օտար երկիրներ [illegible]	56
» » [illegible]	28
Ընթեր թուղթի վրայ [illegible] տարեկան Օսմ. Ոսկի	2
[illegible]	Ղրշ. 50

Խմբագրութեան [illegible] կամ [illegible] չը տրուիր.

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 14|26 ՅՈՒՆԻՍ 1891

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԳՈՐԾԱՒՈՐԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆ Ց'ԱՆԳԼԻԱ

Անգլիոյ Երեսփոխանաց ժողովոյն անցեալ հինգշաբթի աւուր նստին մէջ, Լորտ Սալզպըրիի Նախարարութիւնը բաւական ծանր պարտութեան մը մատնեցաւ գործաւորական խնդրոյն վրայ։

Ներքին գործոց Նախարար Պ. Մաթիուս օրինագիծ մը մատոյց, որ գործարաններու և աշխատանոցներու մէջ աշխատութեան վերաբերեալ զանազան տնօրինութեանց մէկ բովանդակութիւնն էր։ Երկու երեսփոխաններ, ազատական Պ. Սիտնի Պըքսդըն, և պահպանողական Սըր Ուիլեըմ Հուլտսուորթ այդ օրինագծի մէկ յօդուածին բարեփոխումը պահանջեցին, առաջարկելով որ տասնէն տասն և մէկի բարձրացուի տարիքն այն տղայոց որք կրնան աշխատիլ գործարաններու մէջ, օրուան կէսը նախակրթութեան, կէսն ալ գործարանի աշխատութեան նուիրելով։

Ի հաստատութիւն այս պահանջման, մարդասիրական և ընկերական կամ ընտանեկան ինչ ինչ տեսութիւններէ զատ, արտաքին փաստ մ'ի մէջ բերին, յիշեցնելով թէ գործաւորական խնդրոյն վրայ Պերլինի Համաժողովոյն մէջ միաձայնութեամբ որոշուած էր որ առնուազն 11 տարին չլրացուցած տղաք չընդունուին գործարաններու մէջ աշխատելու։ Անգլիացի պատուիրակները, Լորտ Սալզպըրիէ մասնաւորապէս արտօնութիւն ստանալով, ո՛չ միայն քուէարկեր էին այս որոշում, այլ և յատկապէս ջատագով եղեր էին անոր։ Ուրեմն, ըսին Պ. Պըքսդըն և Սըր Ուիլեըմ Հուլտսուորթ, միջազգային ուղղամտութեան խնդիր մ'է որ Անգլիա միջազգային ժողովոյ մը մէջ պաշտպանած և ստորագրած կանոնէն ինք չշեղի։

Պ. Մաքլին պատասխանելով, ըսաւ թէ ի Պերլին ստորագրուած արձանագրութիւնն Անգլիոյ վրայ օրինական պարտաւորութիւն մը չի դներ, քանի որ նշանակուած էր միանգամայն թէ ամեն ազգ ազատ է իւր ներքին պիտոյից և հանգամանաց համեմատ գործադրել Համաժողովոյն կողմէ դրուած սկզբունքներն։ Ի՞նչ կը նշանակէ տղայոց օգտակար ձեռարուեստ մը սովրեցնելու համար սպասել որ 11 տարին լրացնեն, երբ ետքննամեայ մանչերն ու աղջիկները կը վարժեցնեն իբրեւ լարախաղաց և պարուհի։

Սըր Ուիլեըմ Հուլտսուորթ յիշեցուց թէ Ֆրանսայի մէջ տղայոց աշխատութեան տարիքը 10էն 13ի բարձրացուցուած է, և Պերլինի մէջ անգլիական կառավարութիւնն հաւանած է որ 12 տարեկանէ պակաս տղայք չաշխատին։

Պ. Պայըրն Ռիտ հակառակեցաւ Պ. Պըքսդընի առաջարկին թէ Լանքաշիրի և Եորքշիրի ճարտարագործ մեծ կեդրոններու գործաւորք հակառակ են այդպիսի փոփոխութեան մը. զի կանուխէն իրենց տղայքն իրենց քով աշխատութեան կ'առնուն, որով թէ՛ ընտանեաց ապրուստին օգնութիւն մը կը լինի, և թէ տղայք կանուխէն կը վարժուին լաւ գործաւորներ լինելու։

Բայց առ այս գործաւորական գաւառ երեսփոխան Պ. Պրօտհըրստ պատասխանեց թէ նկատելի խնդիրն ո՛չ թէ գործաւորաց խնդրածն է լոկ այլ ինչ որ երկրին ընդհանուր շահերը կը պահանջեն, և ըստ այսմ պէտք եղածն է հոգ տանիլ որ տղայք մտքով եւ մարմնով լաւագոյն պատրաստութենէ մը ետքը մտնեն գործարանի աշխատութեան մէջ, հոգ չէ որ այս պատճառաւ տարի մը ետքն սկսին նպաստել ընտանեաց ապրուստին։

Հնդկաստանի նախարարութեան խորհրդական Սըր Ճօն Կորստ, որ Պերլինի գործաւորական Համաժողովոյն մէջ անգլիական առաջին պատուիրակն էր, յայտարարեց թէ ի Պերլին յանձն առնուած բարոյական պարտաւորութեանց հակառակ, Խորհրդարանն ազատ է երկրին համար ամենէն նպաստաւոր տնօրինութիւնն ընելու, ի՛նչ որ ալ լինի։

Ներքին գործոց նախարար Պ. Մաթիուս յայտարարեց թէ երկրին ամեն կողմերն աշխատող գործաւորներ որք իրենց կարծիքն հաղորդած են իրեն՝ հակառակ են տղայոց աշխատութեան տարիքին բարձրացման, մասամբ թշուառ խնդրոյն պատճառաւ, մասամբ ալ զի կը կարծեն թէ տասն տարեկանի մէջ գործարան մտնող տղայ մը աւելի աղէկ գործաւոր կը դառնայ քան եթէ տարի մը ետքը մտնէ։ Ուստի, այսօր աւելի քան 175 հազար տղայք կան 10էն 11 տարեկան, որք կ'աշխատին կամ կրնան աշխատիլ գործարաններու և աշխատանոցներու մէջ, և այսչափ տղայք իրենց ապրուստի միջոցէն զրկելով բոլորովին գործաւորական կեանքի վերադարձնելու համար շատ ծանրակշիռ փաստ մը պէտք էր որ չէ ներկայացուած։ Գալով Պերլինի Համաժողովոյն, անոր յանձնարարութիւններն ո՛չ մէկ ազգ ի կիր առաւ, և Անգլիա ևս պարտաւոր չէ կուրօրէն հնազանդիլ ի Պերլին ստորագրուած ամեն արձանագրութեանց։ Անգլիա որ ճարտարագործական կամ գործարանական խնդիրներու մէջ ամեն ազգէ աւելի յառաջդէմ կը գտնուի, չի կրնար ուրիշ ազգաց դէմ տնտեսական մրցումը շարունակել եթէ զրկուի աժան աշխատութենէն զոր կ'ընծայեն մանուկ գործաւորք։ Իրաց արդի վիճակն աւելի նպաստաւոր է գործաւոր տղայոց ներկայ առողջութեան և ապագայ կորովին. զի փորձով տեսնուած է թէ վեց ժամ ուսման և վեց ժամ ձեռաց աշխատութեան նուիրող տղայք աւելի արժնոն և աւելի գործունեայ են, և աւելի կանուխէն լաւ գործաւորներ կը դառնան քան իրենց այն ընկերներ որք նոյն տարիքին մէջ մտային աշխատութեան անձ կը պարապին։

Այս Նախարարական յայտարարութեանց հակառակ, երբ քուէարկութիւն կատարեցաւ, Պ. Պըքսդընի հակառաջարկն ընդունուեցաւ 186 ի դէմ 202 քուէով, բան մը զոր ընդդիմադիր կուսակցութիւնը ջերմ ծափահարութեամբք և աղաղակներով, իսկ կառավարականք կատարեալ լռութեամբ ընդունեցին։

Թայմզ, թէեւ Լորտ Սալզպըրիի Նախարարութեան պաշտպան թերթ, բայց կ'ըսէ թէ չի ցաւիր այս կառավարական պարտութեան համար. զի Նախարարութիւնը ձախող դիրք մը բռնած էր, Պերլինի Համաժողովոյն մէջ մանկական աշխատութեան համար 11 տարեկանի պայմանն ստորագրելէն ետքը 10 տարեկանի սահմանը պարունակող ծրագիր մը բերելով ժողովոյն, մանաւանդ որ ուրիշ մէկ քանի եւրոպական կառավարութիւններ, Պերլինի Համաժողովոյն որոշման հպատակելով, օրինագծեր ներկայացուցած են իրենց Խորհրդարաններուն, մանկական աշխատութեան տարիքի սահմանը բարձրացնելով։ Եթէ Անգլիա իւր մասին թերանար, ուրիշ ազգերուն ալ ճամբայ բացած պիտի լինէր թերանալու, իւր ձեռօք աւրելով ընկերային բարենորոգման գործն որուն գործակցած էր ի Պերլին։

Իրաւ, Լանքաշիրի եւ Եորքշիրի բրդեղինաց և բամբակեղինաց գործարանատէրք և գործաւորք, այսինքն մանաւանդ, կ'ուզեն որ ըստ կարի կանուխէն աշխատցնեն տղայքը։ Գործաւորք այսպէս կը կամին՝ հանգիստ ապրելու համար։ Բայց աւելի արդար չէ՞ պահանջել որ գործաւորք տարի մը աւելի համբերեն՝ կանուխէն չխամրեցնելու համար իրենց տղայքը։ Վերջին խօսքն՝ այսպիսի խնդրոց մէջ՝ ծնողաց խօսքը չէ։ Բնաւ հաստատուած չէ թէ ըստ կարի շուտ գործարան մտնող և չափահաս դոր ծաւորաց անդուլն բերնէն ելած խօսքերը լսող տղայք ֆիզիքապէս և բարոյապէս աւելի առողջ կը լինին։ Եւ վերջապէս, քանի որ նախակրթութիւնը ձրի հռչակելով ծնողաց նիւթական մեծ նպաստ մ'ընծայեց Տէրութիւնն, արդար է ի փոխարէն զոհողութիւն մը պահանջել ծնողքներէն, յօգուտ իրենց զաւակաց։ Հաշուուած է թէ Լանքաշիրի, Եորքշիրի և Չէշայրի երեք ճարտարագործ գաւառներու 10էն 12 տարեկան գործարանի մէջ աշխատող տղայք տարին 303,000 անգլ. ոսկւոյ գումար մը կը շահին իբրեւ աւուրչէք։ Այս գումարին մեծութիւնը պէտք չէ սակայն գրգիռ մը լինի ծնողաց ընչաքաղցութեան և ինքնասիրութեան, ի վնաս ապագայ սերնդեան անգլիացի գործաւոր դասուն։

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻ

Սթէնտըրտ Թայմզ կը խօսի Պարսկաստանի նորակազմ կայսերական Պանքային վրայ, որ անգլիական ձեռնարկութիւն մ'է։ Այս Պանքա շուտով կը յառաջդիմէ։ Իւր հանած պանքնոտնքն աւ քան զինս ընդունելութիւն կը գտնեն։ 100էն 15ով թուղթ կը կոտրէ (կամ կը զեղչէ,) և 100 էն 6 տոկոս կը վճարէ 6-12 ամսոյ պայմանաժամով իրեն յանձնեալ դրամոց համար։ Շուկայի սեղանաւորները, Սարաֆները, Պանքայէն դրամ փոխարէն իրենց առած գումարին 100էն 1 ամսական տոկոս կը վճարեն, և նոյն դրամն իրենք տարեկան 100էն 25 տոկոսով փոխ կուտան ուրիշներու։ Վաշխառուներ որք չաքամեական տոկոսով դրամ փոխ կուտան՝ հազուագիւտ չեն նաև ի Պարսկաստան։ Այս կերպիւ տարեկան տոկոսը կը հասնի շատ անգամ մինչեւ 150 առ 100 ամիսն, եւ մինչեւ իսկ երբ կատարեալ ապահովութիւն տրուի, տարեկան 90 առ 100է պակաս չի միար վաշխառուաց տոկոսը։ Պարսկաստանի Կայսերական Պանքային նման բարեյարգար հաստատութիւն մը հետեւապէս մեծ պատեհութիւն ունի, և փայլուն արդիւնք կ'ակնկալուին։ 100էն 12 տոկոսն, որ վաշխառուներու յատուկ ծանր տոկոս կրնայ համարուիլ Եւրոպիոյ մէջ, շատ չափաւոր կը նկատուի Պարսկաստանի մէջ, և այս տոկոսով դրամ փոխ տալով հաստատութիւն մ' ամեն բարձեալ ապահովութիւն կրնայ ընդունիլ։ Դամասկոսի, Սպահանի, Շիրազի և Մէշէտի մէջ դրամ աւելի եւս կը խնդրուի քան մայրաքաղաքին մէջ, ուստի մեծաքանակ կրնան շահիլ հանրային վստահութիւն վայելող դրամական հաստատութիւնք։ Պարսկաստանի Պանքան ճիւղեր հաստատած է այդ քաղաքաց մէջ։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆ

ՄԵԼԻՆԻԻ ՎԻՃԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Ֆրանսայի Երեսփ. Ժողովն իւր յունիս 10/22ի բովանդակ նիստը նուիրեց Մելինիի մեծ վէճին, որ այնքան սրտայուզութիւն պատճառած է Ֆրանսայի մէջ։

Պ. Լաւէե հարուածեց Նախարարութիւնն, ընդմիջելով ծայրալեղ ձախակողմին և մաս մը չափաւոր ձախակողմեանց ծափահարութեամբք։ Հարցուց որ կառավարութիւնն ընդէ՞ր աւելի շուտ զատ չըրաւ, քանի որ երկու տարիէ հետէ գիտէր թէ Թիւրփէն ծախած էր Մելինիի գաղտնիքն։ Ընդէ՞ր զինուորական յանձնաժողովը շուտ գործին խառնուել։ Ընդէ՞ր յանձնաժողովոյն նախագահ Լաւորգա զօրավար հնչակեց զԹիւրփէն։ Ընդէ՞ր։ «Ազգային խիղճը կը պահանջէ բովանդակ ճշմարտութեան վերահասու լինել անպատճառ։ Պատասխան պէտք է մեզ։ Ինչ՞ թէ կառավարական պատասխանը վերադարձնէր մեզ այն վստահութիւն զոր միշտ ցոյց տուած ենք մեր բանակին։» (Ծափահարութիւնք ձախակողմն։)

Նախարարապետ և պատերազմական նախարար Պ. տը Ֆրէսինէ, որոյ խօսքն յաճախ կ'ընդմիջուէր դժգոհութեան ցոյցերով եւ տրտունջներով, ինքզինք լսելի ընել տալու մեծ դժուարութիւն քաշեց։ Պատասխան գլխաւորն զգուշացեր է յարդ որպէս զի երկրին չհասցընէ հակառակ յայտնութիւններ չլինին։ Թիւրփէն յանձնացեր էր սոսափագդեալ հաւանցնել թէ իւր Մելինին նոյն է ֆրանսական կառավարութեան պայթուցիկներուն հետ։ Բայց այնպէս չէ, Թիւրփէն չէր գտած զինուորական յանձնաժողովին դրամական նոր հաստատութիւն պահանջելէ։ Ո՛չ մէկ ֆօրմիւլ վաւերագիր դուրս ելած է. բայց կան նուազ կարեւորութիւն ունեցող թուղթեր որք խորհրդապահ գործառնութիւնը սահմանեալ էին, և դուրս ելած են։ Մասնաւորեան գործեր եղան, բայց մասնիչը միշտ գտնուեցաւ։ Հարկ անհրաժեշտ է փոփոխել եւ ծանրացնել մասնութեան վերաբերեալ օրէնքը։

«Ժողովուրդը պէտք չէ կարծէ թէ մեր ազգային պաշտպանութեան գործ վտանգուած է։ Ո՛չ մէկ ազգ կրնայ ընդօրինակել մեր պաշտպանութեան դրութիւնն, եւ մեզ յայտնի մասին ո՛չ մէկ երկրէ վար կը մնանք։ Երկու տարի յառաջ, ինչ ինչ յայտնութիւնք կրնային վտանգաւոր լինել։ Ո՛չ մէկ սպայ իւր պարտաւորութեան անհաւատարիմ եղաւ։ Ո՛չ մին մեղանչեց չխֆաչայեցութեան և մանաւանդ ուղղամտութեան դէմ։ Մեր ազգային պաշտպանութեան դրութիւն՝ կը կրնէ՞ք չէ վտանգուած, Մեր ապահովութիւն կ'առաւելույ այնու մանաւանդ զի մեր հաստատ կամքն է բարձր եւ հաստատ բռնել Ֆրանսայի դրօշը։ (Ամեն կողմէ երկար ծափահարութիւնք.) «Ինչպէս որ վերջ տալ, կը լսէ՞ք խորհրդոյն։) Մեր բանակ միշտ արժանի է մեր վստահութեան։ Երեք տարիէ հետէ, պատերազմական նախարարի պաշտօն կը վարեմ, կարծեմ քիչ շատ օգտակար կերպիւ, բայց ի գլուխ բանակին իմ դիրքս անտանելի կը լինի եթէ վստահութեան բացորոշ քուէ մը չստանամ։ Եթէ այդպիսի քուէ մ'ինձ զլացուի, անմիջապէս կը հրաժարիմ։»

Այս պահուս երկու Պուլանժեականներ խօսքի խառնուեցան՝ սաստկապէս թշնամանելով Նախարարութիւնը, Պ. Միլլըան ըսաւ. «Երկիրն երբեք չի կրնար ներել որ կառավարութիւնն անդրդ կնքած լինի, երբ անդին դաւաճանք պարտաւորութիւն կը համարէին ծանր պատիժներով պատուհասել յանցաւորները։»

Պ. Ֆրէսինէ վերջին անգամ մը խօսք առնելով, ըսաւ յաղթակ ձայնիւ. «Վստահութեան քուէ կը պահանջեմ ո՛չ թէ անձնական պատճառներով, զի իմ երկարատեւ աշխատութիւնք իմ լաւագոյն վկայականս են, այլ կարենալ միայն համար ի գլուխ բանակին։»

Ասոր վրայ, ժողովն 137ի դէմ 333 քուէով հետեւեալ օրակարգը քուէարկեց.

«Ժողովն, ի նկատ առնլով կառավարութեան յայտարարութիւններն, «որք կը հաստատեն թէ երկրին պաշտպանութիւնը չէ վտանգուած Թիւրփէնի գործին բերմամբ, և վստահութիւն յայտնելով թէ պատերազմական նախարարը պիտի կարենայ «ապահովել ազգային պաշտպանութիւնը, կ'անցնի օրակարգին։»

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Կը յիշուի թէ Ցարը ռուս բանակին պատերազմն և ամեն ասպարէզններէն, պաշտօններէն ու պատիւներէն զրկեց Կովկասոյ Նախկին Փոխարքայ Միքայէլ մեծ-դքսին որդին Միքայէլ, առանց Կայսեր կամքն առնլու ամուսնանալուն համար Մերենպերկի դքսուհի օրիորդ Իսխանուհւոյն հետ, որոյ մայրն է ռուս և հայրն է Նասաուի Նիքոլա իշխանը։

Այժմ կը ծանուցուի թէ Ցարն ի մտայ պիտի ներէ իւր այս երիտասարդ ազգականին, իւր ամուսնութեան քսանհնգամեկին առթիւ, մանաւանդ որ Ցարին դուստր Քսենիա մեծ-դքսուհին կ'ամուսնանայ հնորհաշղոսք մեծ-դքսին եղբօր Նիքոլա մեծ-դքսին հետ, որով Կովկասոյ նախկին փոխարքային՝ հօրեղբայր Ալեքսանդր Գ.ի՝ տուն խնամին կը լինի միանգամայն։ Ցարին ապագայ փեսային իւր ամուսնութեան հրամեր զրկած իւր եղբօր, որ կայսերական վճռէն ի վեր Ռուսիա չէր կրցած դառնալ։

ԳԻՆԵՇԻՆՈՒԹԻՒՆ Ի ՌՈՒՍԻԱ

Այգեգործութիւնն և գինեշինութիւնն ամ ըստ ամէ կը զարգանան ի Ռուսիա։ Պետական կալուածոց նախարարութեան պաշտօնական տեղեկագրոյն համեմատ, Ռուսիոյ այգիները 430,000 արտավար տարածութիւն մ'ունին, և տարին միջին հաշուով 240 միլիոն լիտր (ֆրանսական չափ) գինի կ'արտադրեն ամեն տեսակէ։ Կասկասու Ռուսիոյ ամենէն գինեւէտ երկիրն է. երկու հարիւր յիսուն հազար արտավար այգի ունի, տարեկան 132 միլիոն լիտր արտադրութեամբ։ Ցեռոց կուզան գինեգործութեան կարեւորութեան կարգաւ Պեսարապիա, Փոտոլիա և Քերսոն, Ղրիմ, Եքադերինոսլաւ, Աստրախան, Տօնի Կազաքաց երկիրն, Ուրալ և Թուրքեստան։ Բսան տարիէ հետէ շինուած վիճակագրաց համեմատ մշակեալ այն մի տէսիատին այգի տարին միջին հաշուով 1,800 լիտր գինի կ'արտադրէ։ Նախարարը կ'ըսէ թէ Ռուսիոյ այլ և այլ կողմերը տակաւին 13 միլիոն արտավար անմշակ հող կայ որ քաջապէս յարմար է այգեգործութեան։ Բիչ մը գրամագլուխ կը բաւէ, օգնութեամբ գիտական մէթոտներու և արհեստաւոր յարատեւութեան, և կարելոր չակեր կարելի է քաղել։ Ֆրանսական լրագիրք Ֆրանսայի գրամատերց կոչում կ'ընեն գինեգործութեան ֆրանսական գաղթի և հանելէ արհեստը Ռուսիոյ մէջ ի կիր առնելու, քանի որ այնքան ընդարձակ ասպարէզ մը կայ հոն։

«ՎԵՐԵՒՔ Ց'ԱՐԱՐԱՏ»

Պ. ՃԷՅՄՍ ՊՐԱՅՍԻ այս գեղեցիկ գործը, մեծուր աշխարհարարի վերածեալ ի ձեռն Գարեգին Էֆէնտի Բարդիզեանի, և հրատարակեալ արտօնութեամբ Մէարիֆի, կը վաճառի ամեն գրավաճառաց քով, ի գին 4 ղրուշի, և պէտք է գտնուի ամեն հայու գրադարանին մէջ։ Թարգմանիչն իբրեւ յաւելուած այս գործին կցած է իւր ուղեւորութիւն Հելուետիոյ լերանց մէջ, հայերէն և ֆրանսերէն։

—)(43)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԳԻ ՏԸ ՄՕՊԱՍԱՆ

ՄԱՀՈՒԱՆ ՊԷՍ ՀԶՕՐ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

Ցետոյ քովի փոքր սալոնը մտաւ ուր յաճախ իր այցելուները կը սպասեցնէր։ Նկարիչն ետեւէն գնաց, գլուխը տակն ու վրայ եղած, բան մը չհասկնալով։ Մինակ մնալնուն պէս, կոմսուհին բռնեց անոր երկու ձեռքերէն և թոթուեց.

—Օլիվիէ, Օլիվիէ, կ'աղաչեմ, աղջիկս օրինակ մի՛ ընէք։

Պէռթէն, վրդովեալ, մրմնջեց.

—Ինչո՞ւ համար։

—Ինչո՞ւ համար, ինչո՞ւ համար, պատասխանեց կոմսուհին աշխուժիւ։ Կը հարցնէ՞ք։ Ըսել է չէք գգար թէ ինչո՛ւ համար է։ Օ՜հ, առաջուց գուշակելու էի ես, բայց դեռ հիմայ նոր հասկցայ... Հիմայ բան մը չեմ կրնար ըսել ձեզ... բան մը չեմ կրնար ըսել... Գացէք աղջկանս ըսէք որ գայ։ Ըսէք որ հիւանդ եմ, կառք մը բերել տուէք, և ժամէ մը եկէք ինչպէս բլլալս իմանալու։ Առանձին պիտի ընդունիմ զձեզ։

—Բայց ի՛նչ ունիք, վերջապէս։

Կոմսուհին ջղային տագնապ մը ունենալու մօտ կ'երեւէր։

—Թողէք զիս։ Հոս չեմ կրնար խօսիլ։ Գացէք աղջկանս ըսէք և կառք մը բերել տուէք։

Նկարիչը պարտաւորեցաւ հնազանդիլ և աշխատանոցը դարձաւ։ Անէթ, առանց բանի մը վրայ կասկածելու, նորէն սկսած էր կարդալ, սիրտը տրտմութեամբ ողողուած բլլալով բանաստեղծական ու տրտմաթախիծ այն պատմութենէն։ Օլիվիէ ըսաւ.

—Մայրդ անհանգիստ է։ Պզտիկ սալոնը մտած ատեն քիչ մնաց պիտի մարեր գար վրան։ Գնա՛ անոր քով։ Ես հիմայ եթեր կը բերեմ։

Դուրս ելաւ նկարիչը, վազեց իր սենեակէն սրուակ մը առաւ և դարձաւ սալոնը։

Տեսաւ որ իրարու գիրկ ինկած երկուքն ալ կուլային։ Անէթ, այդ մօրը երէն սիրտը շարժած, իր յուզումը կը հոսեցնէր, և կոմսուհին քիչ մը կը սփոփուէր իր ցաւը միացնելով այդ քաղցր վշտին, իր արցունքները խառնելով աղջկանն արցունքներուն։

Քիչ մը ատեն սպասեց, չհամարձակելով խօսիլ և դիտելով զանոնք, ինք ալ անհասկնալի մելամաղձութեամբ մը համակուած։

Հուսկ ուրեմն ըսաւ.

—Ի՞նչպէս եղաք, քիչ մը աղէկցա՞ք։

Կոմսուհին պատասխանեց.

—Այո, քիչ մը, բան մը չէ, կառք բերել տուի՞ք։

—Այո, հիմայ կուգայ։

—Շնորհակալ եմ, բարեկամս, բան մը չէ։ Ժամանակէ մը ի վեր շատ վիշտ ունեցայ։

—Կառքը պատրաստ է, իմացուց ընդհուպ սպասաւոր մը։

Եւ Պէռթէն, թաքուն անձկութիւններով լի, մինչեւ կառքին դռնակն օգնեց իր տժգոյն ու դեռ կիսանուաղ բարեկամուհւոյն, որուն սրտին բաբախելը կը զգար սեղմիրանին տակ։

Երբ մինակ մնաց, նկարիչն հարցուց ինքնին. «Ի՞նչ ունի սակայն. ինչո՞ւ այդպէս գէշ եղաւ։» Եւ սկսաւ փնտռել, ճշմարտութեան շուրջն յածելով առանց սիրտ ընելու զայն յերեւան հանել։ Վերջապէս, մօտեցաւ անոր. «Արդեօք, ըսաւ ինքնիրեն, կը կարծէ թէ աղջկանը դարպա՞ս կ'ընեմ։ Ոչ, անհաւատալի բան է։» Ու ճարտար և ուղիղ փաստերով այդ ենթադրեալ համոզման դէմ մաքառելով, գայրացաւ որ այդ առողջ, գրեթէ հայրական գորովոյն կրցած էր նա կնահաճութեան երեւոյթ մը տալ։ Կամաց կամաց կոմսուհւոյն դէմ բարկութիւն կը զգա՛ր, չէր հաւատար որ համարձակած ըլլար նա այդպէս գարշելի գործ մը, այդքան անանուն անզգամութիւն մը իրեն վերագրել, և միտքը կը դնէր որ քիչ մը վերջն անոր պատասխանած ատեն բարկութեան խօսքերը պիտի չխնայէր։

Շուտով դուրս ելաւ անոր տունն երթալու համար, անհամբեր բացատրութիւն պահանջելու։ Ճամբան յարաճուն ցասումով մը պատրաստեց այն պատճառաբանութիւններն և փաստերն որոնցմով ինքզինքը պիտի արդարացնէր և այդպիսի կասկածի մը համար վրէժ պիտի լուծէր։

Իր երկայն աթոռին վրայ գտաւ զայն, տառապանքէն այլայլած դէմքով մը։

—Հիմայ, ըսաւ չոր ձայնով մը, բացատրեցէք, սիրելի բարեկամուհիս, քիչ մը առաջուան տարօրինակ տեսարանը։

Կոմսուհին պատասխանեց, մարած ձայնով մը.

—Ի՞նչ, դեռ չհասկցա՞ք։

—Ոչ, կը խոստովանիմ։

—Փնտռեցէք, Օլիվիէ, սրտերնուդ մէջ լաւ մը փնտռեցէք։

—Սրտի՞ս մէջ։

—Այո, սրտերնուդ խորը։

—Չեմ հասկնար։ Միտքերնիդ աւելի լաւ մեկնեցէք։

—Լաւ փնտռեցէք սրտերնուդ խորը, տեսէք վտանգաւոր բան մը չկա՞յ ձեզ և ինծ համար։

—Կը կրկնեմ որ չեմ հասկնար կոր։ Կը գուշակեմ որ ձեր երեւակայութեան մէջ բան մը կայ, բայց իմ խղճիս մէջ բան մը չեմ տեսներ։

—Ձեր խղճին վրայ չեմ խօսիր ես, ձեր սրտին խօսքը կ'ընեմ։

—Առեղծուածներ լուծել չեմ գիտեր։ Կը խնդրեմ որ աւելի յստակօրէն խօսիք։

Այն ատեն կոմսուհին երկու ձեռքերն յամրօրէն վեր առնելով, բռնեց նկարչին ձեռքերն ու չթողուց զանոնք. յետոյ, ըսաւ այնպէս մը որ կարծես ամեն մէկ բառ իր սիրտը կը պատռէր.

—Զգուշացէք, բարեկամս, աղջկանս պիտի սիրահարիք։

Պէռթէն ձեռքերն խոյոն քաշեց, եւ ամօթալի ամբաստանութեան մը դէմ մաքառող անմեղի մը աշխուժովը, եռանդուն ձեւերով, յարաճուն բորբոքումով մը, ինքզինքը պաշտպանեց, ինքն ալ զայն ամբաստանելով իր վրայ այսպիսի կասկած մը ընելուն համար։

Կոմսուհին թողուց որ երկարօրէն խօսի, յամառօրէն չհաւատալով անոր խօսքերուն, իր ըսածին ապահով. յետոյ յարեց.

—Բայց ես կասկած չեմ ըներ ձեր վրայ։ Դուք չգիտէք ինչ որ կ'անցնի ձեր մէջ ինչպէս ես ալ այս առաւօտ չգիտէի։ Այնպէս մը կը խօսիք հետս ո՛րպէս թէ ըսած ըլլայի ձեզ թէ Անէթն հրապուրել ուզած էք։ Օ՜հ, ոչ, օ՜հ, ոչ։ Գիտեմ թէ ո՛րքան անխարդախ էք դուք, արժանի ամեն յարգանաց և ամեն վստահութեան։ Միայն կ'աղաչեմ, կը պաղատիմ որ սրտերնուդ մէջ նայիք թէ այն սէրը զոր ակամայ կը սկսիք զգալ աղջկանս վրայ, պարզ բարեկամութենէ քիչ մը տարբեր նկարագիր չունի՞։

Պէռթէն բարկացաւ, և հետզհետէ աւելի յուզուելով, սկսաւ նորէն փաստաբանել իր հաւատարմութիւնն, ինչպէս ըրած էր ատենը փողոցին մէջ ըրած էր առանձին։

Կոմսուհին սպասեց որ խօսքը լմնցնէ. յետոյ, առանց զայրոյթի, առանց իր համոզումը փոխելու, բայց աչքերի կերպով տժգունած, մրմնջեց.

—Օլիվիէ, բոլոր այդ ըսածներնիդ գիտեմ, և ես ալ ձեզ պէս կը մտածեմ։ Բայց վստահ եմ որ չեմ սխալած։ Մտիկ ըրէ՛ք, խորհեցէ՛ք, հասկցէ՛ք։ Աղջիկս ինծի այնչափ կը նմանի, այնչափ է հիմայ ինչ որ էի ես ժամանակաւ երբ զիս սիրել սկսաք, որ չէք կրնար զայն չսիրել։

—Ըսել է, գոչեց նկարիչը, կը համարձակիք այդպիսի բան մը երեսիս նետել հիմնուելով այդ պարզ ենթադրութեան և սա ծաղրելի պատճառաբանութեան վրայ։ Կը սիրէ զիս, աղջիկս ինծի կը նմանի, ուրեմն պիտի սիրէ իմ աղջիկս։

Բայց տեսնելով որ կոմսուհւոյն դէմքն հետզհետէ աւելի կ'այլայլէր, շարունակեց, աւելի մեղմ ձայնով մը.

—Բայց տե՛սէք, սիրելի Անիս, ճիշդ զձեզ անոր մէջ վերագտնելուս համար է որ այդ աղջիկն ինծ հաճելի է։ Զձե՛զ, զձե՛զ միայն կը սիրեմ զայն դիտած ատենս։

—Այո, ես ալ ճիշդ ատկից է որ կը սկսիմ տառապիլ, և ատկից է որ ամենէն աւելի կը վախնամ։ Դեռ չէք որոշ տեսներ ձեր զգացածը։ Քիչ ատենէն դուք ալ պիտի հասկնաք։

—Անի, կ'ապահովցնեմ որ խենդեցեր էք։

—Ապացո՞յց կ'ուզէ՛ք։

—Այո։

—Իմ թախանձանացս հակառակ, երեք տարիէ ի վեր Ռօնսիէռ չէիք եկած։ Բայց վազեցիք եկաք երբ ձեզ առաջարկեցին զմեզ Բարիզ դարձնել։

(Շարունակելի)

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն այս առաւօտ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին ապարանքը գնաց ի Նշան Թաշ և տեսակցեցաւ Ն. Բարձրութեան հետ։

Անցեալ օր ծանուցինք թէ Էջմիածնայ Տեղակալ Գեր. Տ. Երեմիա եպիսկոպոս՝ Սինոդի պակասեալ անդամոց տեղ նորեր առաջարկեր է Կովկասի Նահանգապետին և թէ Էջմիածնայ միաբան եպիսկոպոսներէն չորսը հեռագրաւ խնդրեր են Կովկասի Նահանգապետէն որ Տեղակալին կողմէ ներկայացուած անձանց հաստատութիւնն չառաջարկէ կառավարութեան։ Արդ, ըստ նորագոյն տեղեկութեանց՝ այդ հեռագիր տակաւին տեղը չհասած՝ Ռուսիոյ ներքին գործոց Նախարարութիւնը գրած է Սինոդի անդամոց և առաջարկեալ վեց եկեղեցականաց անձնական արժանեաց վրայ տեղեկութիւն ուզած է։ Սինոդի անդամք պատասխանած են թէ առաջարկեալ եկեղեցականաց արժանեաց վրայ խնդիր չկայ, զի խնդիրը սկզբունքի և օրինաց վրայ է և թէ ըստ հաստատեալ կարգադրութեանց, Հայրապետը միայն կրնայ Սինոդի պակասեալ անդամոց տեղ նորեր ներկայացնել և Վեհ. Կայսրէն անոնց հաստատութիւնը խնդրել։

Թէհրանէն մայիս 5 թուականաւ կը գրեն Թիֆլիզի լրագրաց.

Գեր. Եսայի եպիսկոպոսն, որ հինգ ամիսէ ի վեր Թէհրան կը գտնուէր, ապրիլ 25էն պատրաստութիւններ էր տեսնում, որ 28-ին, կիրակի օրը, մեկնէր Նոր-Ջուղա, բայց ապրիլի 27 ին Պարսից լիազօր իշխան Էմին-Սուլթանից ստացաւ մի նամակ, որը բովանդակում էր այն՝ թէ նորին սրբազնութիւնն անկարող էր գնալ առանց իրեն այցելելու։ Սրբազանի գնալը յետաձգուեց մայիսի 1 ին։

Ապրիլի 29 ին եպիսկոպոսը այցելելու գնաց Էմին Սուլթանին՝ Հայազգի իշխան Միրզա Մարտիրոս խանի հետ, որը թարգման էր Պարսից իշխանի և մեր Առաջնորդ միջև։ Էմին Սուլթանի մեր եպիսկոպոսին իւր մօտ կոչելու պատճառը ոչ ոքի յայտնի չեղաւ. անպատճառ մի կարեւոր գործ է եղել, իսկ ժողովրդի մէջ մի քանի տեսակ խօսակցութիւններ կան։

Մայիսի 1-ին, չորեքշաբթի առաւօտեան, մի քանի հայերի հետ, առաջնորդ սրբազանն ուղեւորուեց դէպ ի իւր պաշտօնատեղին։

—Ապրիլի 16-ին հեռագիրը գուժեց մեզ մեր Վեհափառ Կաթողիկոսի մահը։ Ջատիկ առաւօտեան տեղի ունեցաւ, Կաթողիկոսի հոգեհանգիստը շատ փառաւոր կերպով. ներկայ էին բոլոր դեսպաններն և եւրոպացիներ։ Ռուսաց դեսպանը հասաւ այն ժամանակ, երբ ժամերգութիւնը վերջացած էր։ Սրբազան Հայրը ժամերգութեան ժամանակ մեր սրբազնագոյն Հայրապետի կենսագրութիւնն արաւ։

Մէնէմէնի եկեղեցւոյն տօնախմբութեան առթիւ, Իզմիրի առաջնորդ Գեր. Տ. Ներսէս Ծ. Վ. Արսլանեան պատարագ մատուցեր է նոյն եկեղեցւոյն մէջ և գեղեցիկ քարոզ մը խօսելով բազմաթիւ ուխտաւորներու, յորդորեր է նաեւ տեղւոյն ժողովուրդը յաշխատութիւն և ի միաբանութիւն։ Նոյնպէս Գեր. Առաջնորդն մայիս 19 ի կիրակի օրը Պուրնովայի եկեղեցին պատարագեր է ի ներկայութեան բազմաշտ ժողովրդեան և քարոզ խօսեր է։

Գեր. Արսլանեան ի մօտոյ յայցելութիւն պիտի ելնէ Իզմիրի վիճակին թեմերը։

ՆՇԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Երէկ, Ազգ. Պատրիարքարանի մէջ տեղի ունեցաւ ծանօթ ուսուցիչ և մեզ աշխատակից Յովհաննէս էֆէնտի Սէթեանի նշանախօսութիւնն ընդ Ազն. Օր. Մաքսիմիա Ջոհրապի, գլխաւոր ուսուցչուհի Գատըգիւղի Արամեան վարժարանին, ի ներկայութեան երկուց կողմանց ազգականաց և բարեկամաց։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Մայրաքաղաքիս հայազգի ականաւոր ակնաբոյժ Մեծ. Տօքթ. Նիկողոս էֆէնտի Խտէրեան, որոյ արուեստական ճարտարութեան արգասիքը վայելած են շատեր, անձնուիրաբար դարմանելով խումբ մը անօք և անտէրունջ ազգայիններ որք Թաղ. Խորհրդոյս կողմէ ներկայացուած էին ի դարման, Խորհուրդս քաղցր պարտք կը համարի յանուն այդ տարաբաղդ հիւանդաց սրտագին շնորհակալութիւն յայտնել և խնդրել խմբագրութենէդ որ հաճիք թարգման կանգնիլ մեր շնորհակալութեան։

Ի դիմաց Թաղ. Խորհրդոյ Գում-Գաբուի
Վ. Ատենադպիր — Ատենապետ
ՆԱՍԻՊ ԳԱՐԱԳԱՇ — ՊՕՂՈՍ ԷՔՍԷՐՃԵԱՆ

ԱԶԴ

Պոլսոյ մօտաւոր գաւառակի մը համար դրագիր մը կ'ուզուի որ գիտնայ հայերէն լաւ տոմարակալութիւն։ 2—2

ՌՕՊԸՐԹ ՔՈԼԷՃ

Ռօպէրթեան վարժարանի տարեկան մրցանակաբաշխութեան հանդիսին, որ կատարուեցաւ այս չորեքշաբթի օր, կը նախագահէր ամերիկեան դեսպանատան գործակատար Պ. Մաք-Նրթ՝ ի դիմաց դեսպանին որ բացակայ է։ Ներկայ էին նաև անգլ. դեսպան Սըր Ուիլիէմ Հուայթ, հելլենական դեսպան Պ. Մավրօկօրտաթօ, կրթական նախարարութեան պատուիրակ Վսեմ. Արիֆ Թօքլէս էֆէնտի, Հայոց և Յունաց Պատրիարքարաններուն և Պուլկարաց Էկզարքարանին ներկայացուցիչ վարդապետք, Վսեմ. Վուտս փաշա, Բողոքականաց Ազգապետ Վսեմ. Յակոբ էֆէնտի Պօյաճեան, կայս. Թիկնապահ Վսեմ. Շէվքիգ պէյ, Վսեմ. Էլիաս էֆէնտի Զայեան և այլ երեւելիք։ Սրահին վերի կողմը պատրաստեալ բեմ մը, որուն ճակատը կը զարդարէին օսմ. և ամերիկեան դրօշակք, յատկացուած էր բարձրաստիճան հրաւիրելոց, և անոր մէկ կողմն յատուկ տեղ մը՝ վարժարանին հին և նոր բոլոր շրջանաւարտից համար։ Իսկ սրահը լցուած էր երկսեռ խուռն բազմութեամբ, մեծաւ մասամբ հայ, ամերիկացի և յոյն ընտանիքներ։

Ժամ 7½ մօտ, վարժարանին տնօրէն Տօքթ. Վօշպըրն հանդիսասրահն առաջնորդեց այս տարուան ութ շրջանաւարտներն, որոց գալուստը ծափահարութեամբք ողջունուեցաւ։ Այդ շրջանաւարտք են.

Պ. Արմենակ Անդրէասեան
« Յարութիւն Ս. Յովակիմեան
« Հրանտ Պ. Մատթէոսեան
« Ալեքսանդր Ա. Ֆիլիբաքիս
« Նիքօլա Ն. Բուլիէֆ
« Ժօրժ Ն. Բուլիէֆ
« Յովսէփ Ս. Վարժապետեան
« Թրասիպուլուս Զաֆիրօֆ

Այս շրջանաւարտից իւրաքանչիւրը մէկ մէկ ճառախօսութիւն արտասանեց որք բուռն ծափահարութեանց արժանացան, և ընդունեց ծաղկեայ գեղեցիկ փունջեր՝ ծնողաց կողմէ նուիրեալ։ Ահաւասիկ ճառախօսութեանց նիւթերը։

Ներշնչութիւն (Պ. Ա. Անդրէասեան, հայերէն)։

Ժողովրդական կրթութեան պէտքը (Պ. Յ. Յովակիմեան, անգլիարէն)

Նպատակի մը ընտրութիւնը [Պ. Հ. Մատթէոսեան, անգլիարէն]։

Օգտակարութիւն յունական գրականութեան (Պ. Ա. Ֆիլիբաքիս, յունարէն)։

Շօբէն [Պ. Ժ. Բուլիէֆ, ֆրանսերէն]։

Յառաջադիմութիւն և Շօբէնհաուէր (Պ. Ն. Բուլիէֆ, անգլիարէն)։

Շռայլութիւն [Պ. Թ. Զաֆիրօֆ, պուլկարերէն]։

Քրիստափոր Գոլոմպոս [Պ. Յ. Վարժապետեան, անգլիարէն]։

Նուագածուաց խումբ մը, ընդմիջաբար զանազան հատուածներ կը նուագէր։

Յաւարտ բանախօսութեանց, Տօքթ. Վօշպըրն շրջանաւարտից բաշխեց իրենց վկայականներն։ Յետոյ, տեղի ունեցաւ վարժարանի միւս կարգերու ուսանողաց մրցանակաբաշխութիւնը՝ ամբողջ տարուան մէջ իրենց ստացած նօթերուն եւ նախորդ օրը վարժարանին մէջ իրենց կատարած բեմախօսական մրցման մէջ ունեցած յաջողակութեանը աստիճանաւ։ Ասոնցմէ, մրցանակի արժանացող գլխաւոր հայ ուսանողներն էին Պ. Արշակ Գարակէօզեան, Պ. Եղիա Գաբրիէլեան, և Պ. Աղեքսանդր Ապաճեան։

Յետ մրցանակաբաշխութեան, անգլիարէն լեզուաւ գեղեցիկ բանախօսութիւն մը արտասանեց Տօքթ. Վօշպըրն որ աւարտեց զայն՝ դրուատալից բանիւք հաչակելով Վեհ. Սուլթանի կրթասիրական բարձր զգացումներն և Ռօպէրթ Քօլէճի նկատմամբ ցոյց տուած հոգածութիւնն։ Տօքթ. Վօշպըրնի հետ բոլոր հանդիսականք գոչեցին «կեցցէ Վեհ. Սուլթան» և յոտնկայս ունկնդրեցին հայս. Համիտիյէ քայլերգին զոր նուագածուաց խումբն հնչեցուց այդ պահուն։ Բուռն ծափահարութիւնք։

Ապա յաջորդաբար խօսեցան հանդիսին նախագահը՝ Պ. Մաք Նրթ, Արիֆ Թօքլէս էֆէնտի՝ ի դիմաց կրթական Վսեմ. Նախարարին, Յունաց Պատրիարքի ներկայացուցիչ Տ. Տօվիչէօ վարդապետը, Տ. Եղիշէ վարդապետ Գալֆայեան, որ Ամեն. Տ. Խորէն Ս. Պատրիարք Հօր հայրական օրհնութիւնները ձօնեց ու բարեմաղթութիւններ ըրաւ, Պօյաճեան էֆէնտի և փաստաբան Պ. Բիրս։

Ամեն անգամ որ ատենաբանութեանց մէջ Վեհ. Սուլթանի անունը կ'արտասանուէր, բուռն ծափահարութիւնք կը թնդային սրահին ամեն կողմէն։

Հանդէսը վերջացաւ աղօթքով մը զոր արտասանեց անգլ. դեսպանատան երէցը և գոհաբանական երգով մը։

ՇԱԲԱԹՕՐԵԱՅ «ԱՐԵՒԵԼՔ»

Արեւելքի վաղուան համարը, բաց ի իւր սովորական նիւթերէն, կը պարունակէ նաև հետեւեալ յօդուածներ.

ԳԻՏԱԿԱՆ. Կենաց պահպանութիւն.—Պ Բըռէյրի գտած սկզբունքը.—Ալքէպրայի օգնութիւնը.—Ալատասաց հետեւութիւն.—Հաս ու չհաս ամուսնութիւն.—Քինէտոսքօբ.—Յ. ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

ԿԱԹԻԼՔ ՑՕՂԻ (բանաստեղծութիւն) ԱՆԱՅԻՍ.

ԳՐԱԴԱՏԱԿԱՆ—Ռուսական վէպը ի Էտը Վօկիւէէ. (Մ. Յ. ՇԱՀՆԱԶԱՐ)

ՅՈՒՇՔ ԵՒ ՏՊԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՔ (հաւաքածոյ գեղեցիկ խօսքերու) Ա. ԶՕՊԱՆԵԱՆ.

ՀԻՆ ԱՒՈՒՐՑ ԶՈՅԳ ՄԸ ԱՂՔԱՏԻԿ ԹԻՆԹԻՆՆԵՐ (ժողովրդական բանաստեղծութիւն) Մ. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ.

ՀԱՑԻՏԻ ԵՐԱԶԸ (Թարգմ. անգլիարէնէ.)

ՀԱՌԱՉԱՆՔ Ի ՀՈՂԱԿՈՅՏՆ ԱԴԱՄԵԱՆԻ (բանաստեղծութիւն) ՉԷՓՀԻՒՐ.

ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՔ ՊՐՈՒՔԼԻՆԻ ԿԱՄՈՒՐՋԻՆ ՎՐԱՅ (Նամակ Նիւ Եորքէ) Ա. Ա.

ՊԱՏԱՆԵԿԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ (Թարգմ. ի ֆրանսերէնէ)։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆՔ ԱՍՏԻՃԱՆՔ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Գոսովայի կուսակալ անուանեցաւ Ֆէրիգ Շաքիր փաշա, հրամանատար Զմիւռնիոյ։

Միրլիվայի աստիճան տրուեցաւ Զինուորական Քննիչ Յանձնաժողովոյ անդամ գնդապետ Րիւշտի պէյի, որ Է. Զօրաբանակին (Եէմէն) հրամանատարութեան կցորդ անուանեցաւ։

Հազարապետի աստիճան տրուեցաւ Եէմէնի նորընտիր կուսակալ և Է. զօրաբանակին նորընտիր հրամանատար Հասան Էտիպ փաշայի որդւոյն՝ դեր-հազարապետ Խալիտ պէյի, որ անդամ կարգեցաւ Զինուորական Քննիչ Յանձնաժողովին։

Սպայակոյտի դեր-հազարապետ Ճավիտ պէյ՝ զինուորական աստիճանի բարձրացմամբ՝ Հասան Էտիպ փաշայի հետեւորդ կարգեցաւ։

Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ զինուորական ատեանի անդամներէն Միրլիվա Ահմէտ Ֆէհմի ու Մուսթաֆա Սապրի փաշաներու, երիցագոյն և արժանաւոր պաշտօնեայներ ըլլալնուն համար։

Իմթիազի արծաթ շքադրամ տըր ունեցաւ Հայտար Փաշայի հիւանդանոցին բժիշկներէն դեր-գնդապետ Շաքիր պէյի։

Ի ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏ

Բարձր. Մեծ-Եպարքոսը, Բարձր. Սպարապետը, Էվգաֆի Վսեմ. Նախարարն և Առեւտրական ու Հանրօգուտ շինութեանց Վսեմ. Նախարարն երէկ կայս. պալատ գնացին և ստացան Վեհ. Սուլթանի հրամանները։

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ

Դատական Նախարար Վսեմ. Րիզա փաշա երէկ Բ. Դուռը գնաց և տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հետ։

—Գերմանական դեսպան Պառոն տը Ռատովից երէկ Բ. Դուռն երթալով, տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին, Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարին և Վսեմ. Խորհրդականին հետ։

—Աւստրիական դեսպանատան գործակատարն և Գարատաղի գործակատարն երէկ Բ. Դուռը գնացին և յաջորդաբար տեսակցեցան Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարին և Վսեմ. Խորհրդականին հետ։

ԴԵՍՊԱՆԱԿԱՆ ՄԱՐՄԻՆ

Ռուսական դեսպան Պ. Նէլիտօֆ երէկ իրիկուն դեսպանատան պահակ շոգենաւով մեկնեցաւ. Արշիպեղագոսի մէջ պտոյտ մը կատարելու։ Կը կարծուի թէ մինչեւ Սամոս պիտի երթայ։ Դեսպանին կուղեկցին ընդհ. հիւպատոս Պ. Լակովսքի և Պ. Պ. Իվանոֆ ու Զմիւռնոֆ։

—Վիէննայէ կը հեռագրեն թէ մայրաքաղաքիս աւստրիական դեսպան Պառոն տը Քալիչէ երէկ իրիկուն ճանբայ ելեր է անտի ճեպընթաց կառախումբով, հետեւաբար վաղն իրիկուն մայրաքաղաքս կը հասնի։ Պառոն տը Քալիչէ սակաւ ժամանակ աստ մնալէ յետոյ ընտանեօք պիտի մեկնի երկարատեւ արձակուրդով, զոր ստացած է իւր կառավարութենէն։

—Անգլ. դեսպան Սըր Ուիլիէմ Հուայթի փեսայ Պ. Ֆօն Կէյժէր, առաջին քարտուղար մայրաքաղաքիս շուէտական դեսպանատան, նոյն պաշտօնով Պերլին կոչուած է։

ԴԱՏԱԿԱՆ ՔՆՆԻՉ

Վճռաբեկ ատենին անդամ Հիլմի էֆէնտիի պաշտօն յանձնուած է Գօնեայի նահանգին և իրաւասութեանը ներքև գտնուած գաւառներուն դատարանաց նկատմամբ քննութիւններ կատարել։ Դատական նախարարութիւնը հրամայած է Հիլմի էֆէնտիի փութով Գոնեա ուղեւորելու։

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

Լոնտոնէ կը հեռագրեն թէ Օսմ. կայս. Պանքայի բաժնետարց ընդհ. ժողովը ի Նիստ գումարուեր և հարիւրին եօթը շահաբաժին մը որոշեր է։ Նախագահն ըսեր է թէ անցեալ տարի Պանքայի վիճակին մէջ յառաջ եկած նշանաւոր բարեփոխութիւնը ցոյց կուտայ թէ Սըր Էտկար Վինսընդի ընդհ. տնօրէն անուանումն իմաստուն տնօրէնութիւն մըն էր։ Նախագահը թուեր է Պանքային՝ Օսմ. կառավարութեան մատուցած կարեւոր ծառայութիւններն ի մասին փոխառութեանց պարտատոմսից միացման և երբեմն պարտուց նկատմամբ եղած կարգադրութեան. ի վեր հաներ է Թուրքիոյ վարկին վերջերս կրած զգալի յառաջդիմութիւնն։

Պանքային սովորական շահերն աճած են 50 առ 100 համեմատութեամբ. յառաջիկայ տարւոյն մէջ հաւանօրէն նոր յաւելում մը տեղի պիտի ունենայ։

Նախագահն յոյժ նպաստաւոր կերպով խօսեր է երկաթուղեաց ծաւալման վրայ Ասիական Թուրքիոյ մէջ, ուր թաղուն հարստութիւններ կան զորս պէտք է շահագործել։

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ Ի ԹՈՒՐՔԻԱ

Հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութիւնը, քննելով Ֆէրիտ պէյի ու ընկերաց աղերսագիրն, որով Իսքէնտէրունէն մինչեւ Հալէպ երկաթուղի մը շինելու համար մենաշնորհ խնդրած էին, մատուցած է Բ. Դրան։ Նախարարաց Խորհուրդն ևս քննելով այդ խնդրոյ վերաբերեալ դրութիւնները, տեղեկագիր մը պատրաստած և մատուցած է կայս. պալատն Վսեմ. առաջին քարտուղարին։

ԹՕՐՓԻՏՕ

Այս առաւօտ կանուխ Ֆըշէկ թօրփիտօն Նիկոմիդիա ուղեւորեցաւ, ուր փորձեր պիտի կատարէ։ Թըրէէ և Աձտէր անուն երկու թօրփիտօներն ևս անցեալ շաբթու Նիկոմիդիա ուղեւորուած էին միեւնոյն նպատակաւ։ Թօրփիտօ արձակելու կարող եղող ծովային սպայք կարգաւ ներկայ պիտի գտնուին այդ փորձերուն։

ԿԱՐԻՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Սողոմ կ'արտատպէ Բիւլըթէն Տը Լ'Էսթ լրագրէն հետեւեալն, որ գրուած է Կարինէն.

Կարնոյ մէջ կատարեալ խաղաղութիւն և անդորրութիւն կը տիրէ։ Կուսակալ Հասան Խայրի փաշա վերջերս քննական պտոյտ մը կատարելով աչքովը տեսած է թէ նահանգին մէջ կատարեալ անդորրութիւն կը տիրէ։

ԳՈՍՕՎԱՅԻ ՆՈՐ ԿՈՒՍԱԿԱԼԸ

Գոսովայի նորընտիր կուսակալ Ֆէրիգ Շաքիր փաշա հրաման ստացած է անմիջապէս իւր նոր պաշտօնատեղին ուղեւորելու համար։

ՀԵՐՔՈՒՄ

Արեւելքի երեկուան թուոյն մէջ, Սեռամպոլէն քաղելով՝ Տէմիրտաշեան եղբարց դատին վերաբերեալ լուր մը հրատարակուած էր։ Այս առաւօտ մեր ստացած ստոյգ տեղեկութեանց վրայ յենլով, կը յայտարարենք թէ այդ լուր բոլորովին սխալ է, եւ թէ ընդհակառակն յիշեալ եղբարք արձակուած են բանտարկութենէ։ Աւելորդ է ըսել որ յիշեալ լուրին այն մասն ևս, որ խանին սենեկապահին կը վերաբերէր, անհիմն էր։

Միւս կողմանէ, կը լսենք թէ յիշեալ սենեկապահը պատուոյ դատ բացեր է Տէմիրտաշեան եղբարց պահանջատեարց ոմանց դէմ։

ԹՐԱՄՈՒԷՅ Ի ԳԱՏԸԳԻՒՂ

Պետական Խորհրդոյ օրէնսդիր ճիւղն, որ Պ. Լըքօքի և Շիրինեան էֆէնտիի կողմէ Գատը գիւղի մէջ թրամվէյի գիծ մը շինելու համար եղած առաջարկը կը քննէր, երկու կողման առաջարկները մանրամասնօրէն քննելէ յետոյ որոշեր է բարձրագոյն հաւանութեան մատուցանել այդ երկու առաջարկներէ միոյն ընդունիլը։

ՀԱՆՔԻ ՄԵՆԱՇՆՈՐՀ

Պաղէշէն կը գրեն թէ տեղւոյն վաճառականներէն Աղաճան էֆէնտի Պաքալեան, իւր կազմած ընկերութեան հաշւոյն՝ կուսակալութեան դիմելով, Շիրվան գաւառակին մէջ գտնուած պղնձի ու արծաթախառն կապարի հանքերուն համար արտօնութիւն խնդրած է։

ԵԱԼՈՎԱՅԻ ՋԵՐՄՈՒԿՆԵՐԸ

Բժշկական յանձնաժողով մը, զոր կը կազմեն Զէքերիա փաշա, Նախագահ կայս. բժշկական ընկերութեան, Տքթ. Սմէքօւլիս, Տքթ. Մորթման, Տելլա Սուտա Ֆայիգ փաշա, Ելմտական Նախարարութենէն Պ. Ուայս, կայս. անձնական Գանձուն Նախարարութենէն երկու ճարտարագէտներ, Արիֆ պէյ և Միհրան էֆէնտի, և Տելլա Սուտա դեղարանին տնօրէն Ֆրիտման բնալոյծը, վաղը պիտի մեկնի մայրաքաղաքէս դէպ ի Եալովա՝ նաւաձիգ շոգենաւով մը, որ մանաւորապէս վարձուած է այս ուղեւորութեան համար։

Այս յանձնաժողով պաշտօն ունի տարրալուծել Եալովայի ծծմբային ջուրերն և ուսումնասիրել անոնց ախտաբուժական հանգամանքները։ Գիտութեան վերջին կանոնաց համեմատ բաղնիքներու հաստատման համար ծրագիր մը պիտի պատրաստէ։

Կայսերական հրամանաւ, կայս. անձնական Գանձուն Նախարարութիւնը հարկ եղած դիւրութիւններն ընծայեր է յանձնաժողովին, որ հաւանօրէն երկուշաբթի օր ետ պիտի դառնայ։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆԸ

Մայրաքաղաքիս անգլիական դեսպան Սըր Ու. Հուայթ յառաջիկայ երկուշաբթի օր Աւստրիոյ Կաշթէյնի ջերմուկները պիտի երթայ։ Լէտի Հուայթ ևս օգոստոս ամսոյն նոյն ջերմուկները պիտի երթայ։ Դեսպանն ու կինն անտի ուղղակի Լոնտոն պիտի երթան, ուրկէ իրենց բացակայութիւնն երկու ամսոյ չափ պիտի տեւէ։

Սըր Ու. Հուայթի դիւանագիտական ասպարէզը մտնելը յիսուն տարուան մօտեցած է։ Ըստ անգլիական օրինաց, այդչափ տարի բոլորած կերպիւ ծառայող դիւանագիտական պաշտօնեայք հանգստեան կոչուելու իրաւունք կ'ունենան։ Կըսուի թէ Սըր Ու. Հուայթ Կ. Պոլիս վերադառնալէն երկու ամիս յետոյ պիտի խնդրէ հանգստեան կոչուիլ։

ԳԻՇԵՐԱՅԻՆ ՅԱՐՁԱԿՈՒՄ

Երեքշաբթի գիշեր, Բերայի երիտասարդ մը որ Բիւյիւք Ա'Օղլանի ետեւի մէկ փողոցէն կ'անցնէր, յարձակում կրեց երկու անձերէ որոց մին կոկորդէն բռնեց, մինչդեռ միւսը քարեր կը նետէր գլխուն։ Երիտասարդը քարերէն խոյս տալու իր վրայ յարձակողին զարնելով թեթեւ գաւազանով մը։ Ինքզինքը պիտի ազատէր այս երկու չարագործաց ձեռքէն, երբ թաղին գիշերապահն որ ներկայ գտնուած էր այդ յարձակման և օգնութեան հասած չէր, չարագործներուն կողմը բռնեց և վերցուց գաւազանն երիտասարդին գլխուն զարնելու համար, բայց սա կռուփի սաստիկ հարուած մը իջեցնելով կուրծքին՝ տապալեց զայն։ Այս պահուս, պատուհաններ բացուեցան, կանանց գլուխներ երեւցան, աղաղակներ արձակուեցան և գողերը ձգեցին իրենց զոհն ու փախան։ Երիտասարդն այ հեռացաւ եւ հետեւեալ առտու Բերայի կառավարչին գնաց գլխուն եկածը պատմելու։ Կառավարիչը քանի մը անձեր ձերբակալել տուաւ, և խոստացաւ յանցաւորները գտնել, որք, կ'երեւի թէ, նոյն թաղին մէջ աշխատող արհեստաւորներ են։ Վերոյիշեալ երիտասարդը տակաւին իր վզին վրայ կը կրէ սեղմող մատներուն նշանը։ (Լ. Հէրալտ)

ԱՒԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆ

Մէնէմէնէ Սելանիկին հետեւեալ լուրերն ստացած է յունիս 22 թուականաւ.

Շրջած զրոյցներուն նայելով, Վօտինայի ճամբուն վրայ աւազակներ Վասիլի Քափրի անուն խեղճ յոյն մը սպաններ են, որ այդ քաղաքը կ'երթար տեղւոյս առեւտրական տան մը կողմէ։ Կը հաւատան թէ չարագործներն հրամայեր են իրեն կենալ. բայց խեղճ մարդը խոյս ըլլալով չարունակեր է ճամբան։ Այսպէս, իր խոյսութեանը զոհ գացեր է։

—Նաւսա Եաքօպ անուն հրեայն, անհրաժեշտ գնդապետ Տքթ. Ժաք Նիսիմ պէյի, գիշեր ատեն առեւանգուեր է իր տունէն։ Կ'ըսեն թէ աւազակները թուով 26 էին և քարաբիններով ու րէվօլվէրներով զինուած, 5000 օսմ. ոսկոյ փրկանք մը կը պահանջեն։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴՄԷՋ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԵՒ ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳԱՑ

Ուշինկթընի օսմ. դեսպան Մավրօյենի պէյ Արտաքին գործոց նախարարութեան տեղեկագիր մը ուղղած է, որուն մէջ մանրամասն տեսութիւն մը կ'ընէ 1890 տարւոյն Միացեալ-Նահանգաց և Թուրքիոյ միջև տեղի ունեցած առեւտրական ներածութեան և արտածութեան վրայ։

Այս պաշտօնաթուղթեր զորս Առեւտրական Նախարար Վսեմ. Րաիֆ փաշա հաղորդած է Պոլսոյ Առեւտրական սենեկին, ցոյց կուտան թէ 176 386 տոլարի ապրանք ներմուծուեր է Ամերիկայէն ի Թուրքիա, մինչ 1889ին 487,896 տոլար էր։ 176,386 տոլարին 143,242 տոլարը կը ներկայացունէ Ամերիկայէն Թուրքիա ներմուծեալ քարիւղին քանակութիւնն, որ, ինչպէս կ'երեւի, գրեթէ միակ առեւտրոյ նիւթն է զոր Ամերիկա կը ներմուծէ ի Թուրքիա։

Գալով Թուրքիայէն յԱմերիկա ներմուծեալ ապրանաց, 1890ին 4,622,779 տոլարի կը հասնի, մինչ 1889ին 4,687,731 տոլար էր։

Թուրքիայէն ազատօրէն յԱմերիկա ներմուծեալ ապրանաց վրայ կարեւոր յաւելում մը կը նշմարուի. 1890 տարւոյն մէջ 200,000 տոլար աւելի է 1889 տարուընէն։ Այս ապրանաց մէջ կը գտնուին մատուռակի տունկերն, որոնցմէ 570,120 տոլարի արտածուած է, նաեւ չգործուած բամբակ՝ 460,535 տոլարի։ Մաքսէ անցնող ապրանաց մէջ 135 630 տոլարի ափիոն կայ։ Սակայն Մավրոյենի պէյի նախաձեռնութեամբ և անդուլ ջանից շնորհիւ վերջերս տրուած որոշման մը համաձայն, այսուհետեւ ափիոնը գերծ պիտի ըլլայ մաքսէ ու ազատօրէն պիտի մտնէ յԱմերիկա։ 75,127 տոլար արժողութեամբ չամիչ, 301,112 տոլար արժողութեամբ թուզ, 55,029 տոլարի մետաքս և մետաքսեղէն, և 1 461 881 տոլարի բուրդ, գորգ, եայլն արտածուած են։ Գալով Թուրքիայէն Ամերիկա ներմուծեալ հանքային նիւթոց — որ 1889ին 50,665 տոլարի հասած էր — գրեթէ ոչինչ է 1890 տարւոյն մէջ։

Քաղաքապետութիւնն որոշած է Սկիւտարի յիմարանոցին շէնքին վրայ երկու մասեր ևս աւելցնել մին արանց և միւսը կանանց յատուկ։ Նոր կառուցանելի այդ մասերն հարիւր յիսուն անկողին պիտի պարունակեն և շինութեան ծախքը երկու հազար ոսկի հաշուուած է։

—Ադրիանուպոլսոյ երկաթուղւոյ կայարանէն մինչև քաղաքին մէջ թրամուէյի գիծ մը շինելու համար Պ. Թուքասի խնդրած մենաշնորհին վերաբերեալ դրութիւնք Պետական Խորհրդոյ որոշմամբ՝ Ադրիանուպոլիս ղրկուած են նոյն կուսակալութեան կողմէ ևս քննուելու համար։

—Առեւտրական և Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութիւնը քննութեան առած է նոր ծրագիր մը, որով Երուսաղեմայ թղթակցութեանց տնօրէն Ալի էֆէնտի՝ մենաշնորհ կը խնդրէ նոյն քաղաքին մէջ թրամուէյի գիծ մը հաստատելու համար։

—Եղեռնագործ ատեանն երէկ դատեց Ֆաթմէ անուն եգիպտացի կին մը, որ նախորդ Թաւֆ Իսմայիլ փաշայի քարտուղար Ահմէտ էֆէնտիի սպասուհին էր։ Այս կին՝ տիրոջ ու տիկնանց բացակայութենէն օգուտ քաղելով տան մէջ գտնուած գոյքերը գողնալէ ու տունը բռնկեցնելէ յետոյ փախած և սակայն կարճ ժամանակին տեսնուելով վտանգին առաջքն առնուած էր։ Դատարանը չորս տարուան շղթայակապ աշխատութեան դատապարտեց այդ կինը։

—Նախընթաց օր Թոփխանէէն անցնող թրամուէյի կառք մը Նաճիյէ անուն կին մը կոխոտեց և ոտքէն վիրաւորեց։ Կինը թէև հիւանդանոց փոխադրուեցաւ, սակայն երէկ մեռաւ առած վէրքէն։

—Չորեքշաբթի օրը ի Սամաթիա ութ տարեկան թուրք տղայ մը տանը պարտիզին մէջ գիզուած փայտի տաշեղներուն հետ խաղացած պահուն, տաշեղները բռնկեցան և տղուն մարմնոյն մէկ քանի տեղերը վիրաւորուեցան։ Այդ տղուն նոյն գիշերը մեռաւ։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

Մարգար Դաշիքճեանեան ստորագրութեամբ մեզ ուղղեալ նամակ մը ջերմագին շնորհակալիք կը յայտնէ առ Մեծ. Տքթ. Յ. Փաշայեան Էֆ., որ թոքային կաթուածի գրեթէ անյոյս հիւանդութենէ մը մեծաւ ճարտարութեամբ ազատած է տըկարակազմ անձ մը։ Շնորհակալութիւն կը յայտնէ նաև Սարաֆեան քաջարուեստ եղբարց՝ իրենց դեղերուն ընտիր և շուտափոյթ պատրաստութեան համար։

ՇՐՋԱԲԵՐԱԿԱՆ

Կ. Պոլիս, 25 Յունիս 1891

Տէր,

Պատիւ ունիմ Ձեզ իմացնել թէ Ռօըլ Ինշիւրընս Ընկերութեան ներկայացուցիչն ըլլալով հանդերձ, ընտրուած եմ նաև գործակալ Քուին Ինշըրընս ապահովագրութեան ընկերութեան։ Ուստի խնդրեմ շարունակել Ձեր աջակցութիւնն։

Ընդունեցէք Տէր են։

ԷՏՈՒԱՐ ԼԱՖՈՆԹԷՆ
Գըծէլ. Ռօըլ և Քուին Ընկերութեանց
Մէհմէտ Ալի Փաշա Խան Թիւ 1

ՕՒՍՈՒՆ ԳԱՐԱՄԱՆԵԱՆ

ՆՈՐ ԲԱՌԱԳԻՐՔ
ՀԱՅԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ

Յորում կը բովանդակին 30000 բառք, նորաբանութիւնք, գաւառական բառք գիտականք, դիցաբանականք եւն.

Այս ՆՈՐ ԲԱՌԱԳԻՐՔԸ նորաձեւ տառերով եւ ընտիր տպագրութեամբ սկսուած է հրատարակուիլ, որ պիտի լրացնէ դասական գործոց մի գլխաւոր պէտքն։

Այս Նոր բառագիրքն բառ կարելւոյն իւր ճոխ պարունակութեամբն խիստ օգտակար պիտի լինի բազմաց, յորս գտանին ուսուցիչք, ուսանողք եւ առհասարակ գրական ճիւղին աշխատողք.

Սորա մէջ պիտի գտնուին Նախնեաց լեզուի ամենէն գործածական բառերն ու ոճեր, ի հարկին իրենց նոր առումներով ու համանշանականներով։

Նոր բառագիրքն օգտուելով բոլոր Հայ բառագիրքերէ, գլխաւորաբար Նորայր Բիւզանդացւոյ գաղ. և ի հայ ընդարձակ բառարանէն, նոյնպէս և այլ հայկական նոր հրատարակութիւններէ յաջողած է պարունակել՝ ցարդ հայ բառագիրքերէ դուրս գտնուած մի քանի հազար բառեր, ինչպէս նաեւ քերականական կանոնաց կարեւոր ամփոփում մի։

Նոր բառագրքիս առաւելութիւններէն մին է նաեւ ճարտար եղանակաւ մը նշանակել շատ մը բառերու արմատներն և նոցա ածանց ու բարդ բառերն։

Ամբողջ գործն պիտի բաղկանայ 40 թերթերէ։ Բաժանորդագրութեամբ սկսուած է հրատարակուիլ. Բաժանգինն է իւրաքանչիւր օրինակի համար 15 դահեկան,

Կ'աւանդերէն դրօշմաթուղթ ալ կ'ընդունուի։ Դիմել առ հեղինակն, Կ. Պոլիս, Էսկի Պապը Ալի Ճատտէսի, Երվէրեան Նշան էֆէնտիի տպարանն։

Հրատարակուեցաւ Ա. Բ. Ե. Գ. Թերթերը։

82 5—10

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ

ՅՈՒՆԻՍ 25 ԹՈՒԱԿԱՆԱՒ

ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ՀԱՇՈՒԵԿՇԻՌ ԱՆԳԼԻՈՅ ՊԱՆՔԱՅԻՆ

Անգլիոյ Պանքային երէկ հրատարակեալ շաբաթական հաշուեկշիռն հետեւեալ տարբերութիւնները կը ցուցնէ, բաղդատմամբ նախորդ շաբթուն.

Պատրաստ մետաղադրամին վրայ աւելցած է 354 հազար անգլ. ոսկի.

Պանքատոմսերու պահեստին վրայ աւելցած է 250 հազար ոսկի.

Գանձելի փոխանակագրաց և այլ առեւտրական թղթոց մթերքին վրայ աւելցած է 714 հազար ոսկի։

Հետեւաբար, Անգլիոյ Պանքային դիր-

քը բարւոք մնացած է, քանի որ իւր պահեստք այժմ այնպէս կը համեմատին իւր յանձնառութեանց ինչպէս $45\frac{23}{32}$ կը համեմատի առ հարիւր։ Անցեալ շաբթուան համեմատութիւնն էր $46\frac{1}{16}$։

Այս պայմանաց մէջ, Անգլիոյ Պանքային Տնօրէն Խորհուրդն իւր երեկի նստին մէջ որոշեց 100ին երեք պահել զեղչի սակը։

ԿԼԱՏՍԹՈՆ ՎԵՐՍՏԻՆ ՀԻՒԱՆԴ

Պ. Կլատսթոն վերստին ենթարկեցաւ ինֆլուէնցայի։ Իւր վիճակն հոգ կը պատճառէ։ Բժիշկներն ըսին որ ամեն աշխատութիւն դադրեցնէ։

ԱՒՍՏՐԻԱ ԵՒ ԱՆԳԼԻԱ

Ֆրանձ Եօզէֆ կայսրն այցելեց անգլիական նաւատորմի։ Հացկերոյթին, կայսրը բաժակ առաջարկեց Վաքթորիա թագուհւոյն կենաց, որուն հետ անկեղծ անձնաւորութեան կապերով կապակցեալ է, յետոյ բաժակ պարպեց անգլիական նաւատորմին բարգաւաճման, որուն համար անկեղծ սքանչացում մը կը տածէ։

—Թայմզ համակրանօք կ'ողջունէ Անգլիոյ և Աւստրիոյ համաձայնութիւնն՝ չափուց համերաշխութեան վրայ հիմնեալ։

—Ֆրանց Եօզէֆ կայսր Ֆիումէէ Զառա գնաց, և Աւստրեան նաւատորմին փորձերուն ներկայ գտնուեցաւ։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Միքայէլ մեծ-դքսի որդի Միքայէլ Միքայելովիչ, որ մի քանի ամիս առաջ ամուսնացած էր առանց կայս. արտօնութեան, օրինական խնամակալութեան ներքեւ դրուեցաւ։ Իւր հայր և իւր եղբայր կէօրկիյ պաշտօն ստացան նորա գոյքերն և պէտքերը մատակարարելու։

—(Ֆ.) Զարն ի Քօփէնհակ կը սպասուի դէպի վերջ յունիսի։

ՊԱԼՔԱՆԵԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Սօֆիայէ կը ծանուցուի թէ Ֆերտինանտ իշխանին Մուրանիի կոմս անուամբ Ֆրանձ Եօզէֆ կայսեր կոչմէ ընդունուիլը ընդհանուր գոհունակութիւն պատճառած է ի Սօֆիա, թէև չափազանց քաղաքական կարեւորութիւն չի տրուիր, տեսակցութիւնն շատ մտերմական եղեր է և երեքն չորս ժամ տեւեր է։

—Ի Պելկրատ, ըստ մեծի մասին Պ. Կառաչանիի կուսակցութեան պատկանող 17 անձինք ամբաստանութեան ենթարկեցան՝ թագաւորին մօր մեկնման առթիւ բարեկարգութիւնը խանգարելնուն համար։

ՆԱԽԱԿՐԹՈՒԹԻՒՆ Յ'ԱՆԳԼԻԱ

Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովը 10ի դէմ 318 քուէով ընդունեց նախակրթութեան վերաբերեալ օրինագիծը։

ՀԱՑԻ ԽՆԴԻՐ

Ֆրանսայի Ծերակոյտը քուէարկեց ցորենի մաքսը զեղչող օրէնքն, ըստ Երեսփ. Ժողովոյ քուէին։ Այս օրէնք գործադրելի է յուլիս 10էն անդին։

ՎԻԼՀԷԼՄ ԿԱՅՍՐ

Վիլհէլմ կայսր Քիլ գնաց։

ԵՈՐԿԻՈՍ ԻՇԽԱՆՆ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ

Յունաստանի Եորկիոս Իշխանն, որ Զարեւիչին ընկերացաւ ի Ճափոն, Սան-Ֆրանչեսքօ ժամանեց, ուսկից Նեւյորք կը դառնայ ամերիկեան ճամբով։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա 14 Յունիս

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐԱՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ		108 ¾
3 » Բարիզի »		23 22 ½

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

Երէկ երեկոյ գոց. (Մեքոյ. Ո. Սէրի)		20 06
Բորսայի մէջ		— —
Առաւօտուն քաղաքին մէջ		20 4 ½
Նոյն օրին		20 3 ½
Թահվիլաթը Օսմանիէ երէկ երեկոյ		79 13
» » ժամ 5ին		— —

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

Փոխառութիւն	A. Սէրի	43
»	B. »	23 ⅝
»	C. »	20 4 ½

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍ

Օսմանեան Պանքա ...	Պէշլ. Լր.	5 06
Քրետի Ժենէրալ ...	Ս.Մ. »	9 10
Ջանք աը Գօնս ...	» »	5 31
Ընդ. Շամէ և վայեթ ...	» »	4 31
Ռեժի ...	» »	15 07
Թրամուէյ ...	» »	590
Բուլկարիա երկաթուղի ...	Տ.	70 ⅞
Բամպաւկութեան Լավրիսի ...	Գ. Կ.	151

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի ...	Ղրշ. ...	100
20 ֆրանքնոց ...	» ...	87 10
Անգլիական ոսկի ...	» ...	109 35
Մարք (գերմանական ոսկի) ...	» ...	106 20
Իմբէրիալ ...	» ...	89 20
Փէրմիկ ...	» ...	51 10
Բուլկար թղթադրամ ...	» ...	7 90
Մէճ. արծաթ. (ասպր) ...	» ...	108 7
Հինգնոց ...	» ...	103
Մեթալիք ...	» ...	101
Թառիֆէ ...	» ...	19 20
Տոկոս Ղալաթիոյ Սակարանի ...	» ...	7

ԽԻՐԱՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԸ

Բարիզ, 25 Յունիս, ժամ 3 վայր. 22 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	95 10
» » 4 ½ %	105 30

Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Գ.	18 57 ½
Օսմանեան երկաթուղի	71 25
» Րէժիի բաժնեթուղթ	350
Պանք Օթօման	587 50
Սօսիէթէ Ժէնէրալ	— —
Քրետի Լիոնէ	802 50
Իտալական Ռանթ 5 %	94 05
Հելլենական 5 % (1884)	438
Բրիօրիթէ Թիւրք (1890)	420
Եգիպտական միացեալ	490
Ջանք աը Բարի	803 75
Օսմ. Մաքս. արժէթուղթ	465
Րիօ Թենթօ	585
Մեռիտիօնօ	683 75
Օսմանիյէ (Օսմանեան քօնսօլիտէ)	365
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 26

Լոնտրա, 25 Յունիս, ժամ 6 վայր. — երեկոյ

Անգլ. քօնսօլիտէ	— —
Օսմ. » Սէր Գ.	18 ⅜
» » » Դ.	43
» » » Բ.	23 ⅝
» » » Ա.	18 ⅜
Փոխառութիւն 1877	— —
Պանք Օթօման	13 5/16
Եգիպտական միացեալ (Իւնիֆիյէ)	96 ⅜
» առանձ. (բրիվիլէժիէ), 1890	91 ⅞
Րիօ Թենթօ	23
Ֆօռանեալ (փոխառ. Իսպանիա)	102 ¼
Հելլենական 5 %	86 1/16
Մոնոփոլ »	66 ½
Ռուսական 1890	98 ¾
Ալբրինի երկաթուղի	22
Գաստաղայի երկաթուղի	16
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	25 465

Վիեննա, 25 Յունիս, ժամ — վայր

Օսմանեան երկաթուղի	34 40
» Րէժիի բաժնեթուղթ	160 50
Փոխանակութիւն Լոնտրայի վրայ	117 45
» Փարիզի »	46 35

Պերլին, 25 Յունիս, ժամ — վայր —

Փոխանակութիւն Լոնտրայի վրայ	20 35
» Փարիզի »	80 30
Ռուսլ թղթադրամ	236
Օսմանեան երկաթուղի	73 20
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Գ.	18 30

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 25 Յունիս, ժ. 4 վ. 40 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	95 05
Օսմանեան քօնսօլիտէ Դ.	18 57 ½
Օսմանեան երկաթուղի	71 25
Օսմ. Րէժի	348 75
Բրիօրիթէ Թիւրք	419 62
Օսմ. Մաքս. արժէթուղթ	464 37
Պանք Օթօման	586 25
Րիօ Թենթօ	583 75
Օսմանիյէ	367 50

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ՆԻԿՍԻԱ 30 մայիս

Մշոյ և Բաղէշի սահմանամերձ կինճի Առաջ. Տեղապահին յանձնարարագրով՝ որպէս յաճախ՝ անցեալ շաբթու ևս երկու քահանայացուք ժամանելով ձեռնադրութիւն ընկալան տեղւոյս Գեր. Առաջնորդէն։

Ինչպէս Արեւելքի Մայիս 8ի թուոյն մէջ հրատարակեալ նամակաւ պարզած էինք, Նորին Գերապատուութիւն՝ քանի մ'հայաբնակ գաւառներէ պարբերաբար ներկայացեալ ընծայացուաց մէկ կարեւոր մասին վրայ, զոր դժբաղդաբար քահանայական բարձր կոչման համար անհրաժեշտ եղած՝ դէթ կրօնապատկան գոհացուցիչ հմտութենէ զուրկ կը գտնէ, ձեռք դնելու միջոցին՝ կը մատնուի խղճահարութեան։

Նորին Գերապատուութիւն՝ սոյն վերջին անգամ ներկայացեալ զոյգ մը ընծայացուներն ևս բացառաբար ձեռնադրելով, գոհութեամբ կ'իմանանք թէ գիտողագիր ուղղած է առ որս անկ է, յորում կ'իմացնէ թէ յետ այսորիկ չպիտի անսայ ա՛յն պաշտօնական յանձնարարութեանց որք նոյն սրբազան կոչման անհրաժեշտ եղած արժանիքէ զուրկ եղող անձանց վերաբերութեամբ կը լինին։

Նորին Գերապատուութեան այս մասին ուղղած մէկ ուրիշ գիտողագրոյն Գաւառային պաշտօնական մարմնոյ մը կողմէ՝ ասկէ առաջ պատասխանուած էր թէ «եթէ ընծայացուաց արժանեաց մասին շատ խստապահանջութիւն չլինէր, պատճառն այն է որ՝ խել մը գիւղեր քահանայի կարօտ են, զորս չենք ուզեր այնպէս անխնամ թողուլ»։

Արդարացի չէ՞ դիտել սակայն թէ՝ հօտ մը յանձնել ապիկար հովուի՝ խնամել չէ զայն բառին դրական իմաստով. և մանաւանդ պատրաստել է նմա վիճակ մը չար քան զառաջինն։

—Քանի մ'օր առաջ քաղաքիս վիճակներէ ի Պիրէճիկ-Եփրատ՝ 300 կրամի ծանրութեամբ սաստիկ կարկուտ իջնելով, քաղաքին որթատնկոց և պարտիզաց բերքերը մեծ մասամբ ջնջեր և Միջենկ-Գափուէն յորդահոս հեղեղներ յարուցանելով՝ 5-6 տուներու եւ երկու կամրջաց քանդման, ու 4 անձանց՝ 2ն հայ և 300 էն աւելի անասնոց՝ եզն, ոչխար ևն. կորստեան պատճառ եղեր է։

Նոյնպէս կ'իմանանք թէ յանկոյս վերին Եփրատայ եւ՝ մօտերս նոյն չափ անագորոյն կարկուտ իջնելով, աւերեր է առաւել քան 30 գիւղ։

—Տիգրանակերտի Հռովմէական-Հայոց Առաջնորդ Գերապայծառ Յովսէփ Ֆէրրահեան, այս անգամ Կ. Պոլսէ վերադարձին առթիւ՝ քաղաքս եկաւ յայցելութիւն տեղւոյս Հռովմ. Հայոց, որք իւր առաջնորդական իրաւասութեան շրջանակին մէջ կը գտնուին։

Քաթուչին հարց հրաւիրանօք՝ Լատինաց Ս. Հաղորդութեան Տօնին առթիւ՝ ամսոյս 16ին Սանթա Մարիա եկեղեցւոյ մէջ Գերապայծառ Ֆէրրահեան հայերէն լեզուաւ հանդիսաւոր պատարագ մատոյց։

Կ'իմանանք՝ թէ Գեր. Ֆէրրահեան ամսոյս 20ին՝ ի Տիգրանակերտ մեկնելէ առաջ, ուսումնասիրելով 28 տարիէ ի վեր աստ պաշտօնավարող Հ. Բարսեղ վարդապետի դէմ իւր ժողովրդեան յաճախակի կրկնած գանգատները, խոստացած է այդ մասին պարտուպատշաճ տնօրինութիւնն ընել մօտաւորապէս։

Նոյնպէս կ'իմանանք թէ՝ ցկարգադրութիւն սոյն խնդրոյ, Գեր. Ֆէրրահեան՝ Հռովմ. Հայոց հասարակութիւնն արտօներ է եկեղեցւոյ սրբազան խորհրդոց մատակարարութիւնն ստանալ առ այժմ Լատինական եկեղեցիէ։

Իբրեւ ստոյգ խրողութիւն՝ կը զեկուցուի նաեւ թէ Ֆէրրահեան Գերապայծառ՝ որոշած լինելով յետ այսորիկ ձմեռնային եղանակաց մէջ քանի մ'ամիս յնդեսիա բնակիլ, առ այս հարկ եղած նախապատրաստական ինչ ինչ չինութեանց համար այժմէն յանձնարարութիւններ ըրած և գործադրութեան հսկողութիւնը Քաթուչին հարց յանձնած է եղեր։

—Տեղւոյս Հռովմ. Հայոց մասին սոյն քանի մը տողեր նշանակելէ յետոյ, կանգնինք ծանուցանել թէ Բողոքական Հայոց Հովիւ Պատ. Յ. Ապուհաեաթեան, որ ի Գերմանիա հիմնաւոր դաստիարակութիւն ստացած անձ մ'է, զգածուելով իւր հասարակութենէն մասնաւորաց ոմանց ինչ ինչ վշտաւիթ ընթացքէ, այս օրերս հրաժարական տուաւ իւր պաշտօնէն։

Թէև ասկէ առաջ Պատուարժան Հովուին դարձեալ քանիցս հրաժարական տուած և եղած թախանձանաց վրայ պաշտօնը վերստանձնած է, սակայն ցաւօք կ'իմանանք թէ ներկայ հրաժարականին վրայ կը պնդէ անդառնալի կերպիւ, որով տեղւոյս Բողոքական Հայոց հասարակութիւնը կը զրկուի ո՛չ միայն պերճաբան քարոզչէ մ'այլ և այնպիսի հայասէր Հովուէ մը, որ յընթացս իւր երկարամեայ պաշտօնավարութեան՝ միշտ իրեն կէտ նպատակի ունեցած և յաջողած է Ամերիկեան նախկին Միսիօնարաց բաժանարար ճգանց ազդեցութիւնը ջնջելով իւր հասարակութիւնը փոխադարձ համերաշխ սիրով զօդել ազգային մեծ մարմնոյն հետ։

—Միլեառաւոր մարախներու Թաշտուն բանակ մը՝ երկու շաբաթէ ի վեր պաշարած է արդէն մեր մթնոլորտը։

Այս վայրկենիս՝ քիչ չէ ապաքէն վնասն, զոր պատճառեց հնձոց և տակաւին կը շարունակէ վնասել։

Եթէ մերթ ընդ մերթ կը տեղեկագրենք սոյն «չքոտի» կենդանւոյն շարժումները, իւր գործած «մեծ» աւերմանց տնտեսականապէս ունեցած ազդեցութեանն համար է միայն։

Գաւառիս բնակիչք, որք նիւթական մեծ անկում կրեցին 1879ին, յորումերկրաւեր ձիւնն սպառեց հասարակաց հարստութեան գրեթէ մեծ մասը, մինչ ցարդ այդ չարաչուք թուականին պատճառած վնասները առաւել կամ նուազ դարմանած կը լինէին, եթէ այդ պատահական դժբաղդութեան՝ քանի մը տարիէ ի վեր յաջորդած չլինէր աւելի մնայուն չարիք մը. —մարախի պարբերական պատուհասը։

Ցաւօք կը դիտուի՝ թէ մարախք բստուար քանակութեամբ ամենուրեք հուռտ կը ձգեն այժմէն, որով մեծ վտանգ կըսպառնայ 1892ի հնձոց։

—Մօտերս քանի մ'Նզխսացիք Քեախթէ գաւառային կողմերը գտան ածխահանք մը, որ նմոյշը հոս բերուելով ածուխին ընտիր տեսակէ լինելը հաստատուեցաւ։

Գ. Կ. Ո.

ՍԵԲԱՍՏԻԱ, 2 յունիս

Նախորդ ամսուն ընտրուեցան Ուսումն. խորհուրդը և կալուածոց հոգաբարձութիւնն՝ հետեւեալ կերպով.

Ուսումնական Խորհուրդ

Մկրտիչ	էֆէնտի	Տր. Ղազարեան
Յովակիմ	»	Մանուէլեան
Նշան	»	Մօզոսեան
Տոք. Նշան	»	Պայընտըրեան
Պարոյր	»	Պօզոսեան

Կալուածոց Հոգաբարձութիւն

Սրապիոն	էֆէնտի	Պագալեան
Աւետիս	»	Շահինեան
Տիգրան	»	Տէր-պապեան
Դաւիթ	»	Քիւրքճեան.

Մանուէլեան և Պագալեան էֆ. անցեալ շրջանի ժողովի անդամներէ են։

Ուսումն. Խորհուրդը լուծելիք անհրաժեշտ խնդիրներ ունի. առաջին տեղը կը բռնէ ծրագրի խնդիրը, վասն զի քաղաքիս մէջ գտնուող ամեն վարժարան իրեն համար զատ ծրագիր մը ունի. ոչ մի թաղ կուզէ ծաղկոցի չնչին անունով վարժարան ունենալ, բոլորն ալ նախակրթարան են, և դեռ աւելի բարձր։ Ոչ միայն այսքան. իւրաքանչիւր ուսուցիչ մի մի ծրագիր ունի, մեթոտ մըն ալ (գի մեթոտի մը չհետեւիլն ալ մեթոտ է) փնտռած գտած է։

Այս նախանձելի վիճակին մէջ երբ աշակերտը վարժարան կը զրկուի՝ ծնողը չգիտեր թէ իւր զաւակը ուսման ո՛ր աստիճանին պիտի հասնի այսքան տարի յետոյ. 12-14 տարիէ ի վեր վարժարան յաճախողներ կան այսօր, որոնք իրենց բոլոր սորվածը աւելի հիմնաւոր կերպով կրնային սորվիլ 5 տարիէն։ Այս խեղճ վիճակին շատ պատճառները ուսուցիչներուն վրայ կը ծանրանան. յաճախ փոխուելով մէկ վարժարանէ միւսը, իր հետ տանելով իր խայտաբղէտ մեթոտը, աշակերտին միայն դասագիրք փոխել տուած է։

Կան բարեբաղդ աշակերտներ ալ որ ընթացաւարտ կը լինին ; ի՛նչ ծրագրով. —Աստուած և իրենք գիտեն. վարպետն, աշկերտը «Ջրախ» պիտի հանէ. ինչ որ սորված է, սորված է։

Չենք ուզեր բանալ այս վարագոյրը, որուն ետեւ կրթական անհագին խնդիրը խեղճուկ վիճակ մը առած է. Ներկայ Ուսումն. Խորհուրդը անգիտակ չէ այս վիճակին և բաղձալի է յուսալ որ բարեկարգելու կորով պիտի ունենայ։

—Անցեալները տեղի ունեցաւ Որբանոցի ընկերութեան վարժարանի քննութիւնը, և բարձրագոյն կարգի աշակերտներուն ընթացաւարտի վկայական տրուեցաւ ուսուցչի կողմէն, սակայն զարմանալի է որ բոլոր ուսուցիչները չեն համաձայնած վկայականին մանրամասնութեանց վրայ, և ուսումն. խորհուրդը չէ հաստատած այդ վկայականները։ Ընթացաւարտ աշակերտի մը տրուելիք թղթի կտորի մը, վկայականի մը, նկատմամբ չը նախատեսուած համաձայնութեան չգոյութեան հաստատուած գործ մը անշուշտ յուսահատութիւն կրնայ պատճառել աշակերտին։

—Սեգրաք էֆ. Գարաճեան, որ մէկ ու կէս տարիէ ի վեր Ֆրանսական հիւանդանոցին մէջ թարգմանի պաշտօն կը վարէր և վեց ամսէ աւելի ալ ի բացակայութեան հիւանդանոցին փոխանորդութիւն ըրած է փոփուկ պարագայներու մէջ, կամաւ հրաժարած է իւր պաշտօնէն։ Գարաճեան էֆ. հմուտ էր, տեսապէս եւ գործնապէս, բացի մայրենի լեզուէն, թուրք, արաբերէն, ֆռանսերէն, իտալ. և անգլ. լեզուներուն։

—Տեղիս Րէժիի գործակալութեան մէջ մեծամեծ փոփոխութիւններ եղած են. բազմաթիւ պաշտօնեայներ ճամբուած են խնայողութեան համար։

—Դրամական տագնապն առաւել եւ առաւել կը շարունակուի։

Ա. Զ.

ՄԻ ԱՌԱՋԱՐԿՈՒԹԻՒՆ

ՎԻԵՆՆԱ, 20 յունիս

Ասկէ մի քանի շաբաթներ յառաջ առիթ ունեցայ ծանօթանալ ի Վիէննա մի Թիֆլիզցի Հայուհիի որ իւր մօր հետ մնալէ յետոյ աստ մի քանի օրեր, գնաց ի Գերմանիա ուր հաւանականաբար կ'անցնէ ամբողջ ամառը։ Այդ հայ օրիորդը ունի մի գիշերօթիկ վարժարան աղջկանց համար Կովկասիոյ մայրաքաղաքին մէջ. ինքն ազնուական և մեծահարուստ ընտանիքէ է, նուիրած է զինքը կրթական գործին, մասամբ ի Ռուսիա, մասամբ ի Գերմանիա պատրաստուելէ յետոյ վարժապետի կոչման։ Մեր խօսակցութեան միջոցին տեղեկացայ իրմէ, թէ իւր ի Գերմանիա ուղեւորութեան նպատակն էր ուսումնասիրել անդ վերջին նորութիւնները աղջկանց կրթութեան մէջ և ապա իւր վերադարձին ի Թիֆլիզ ներմուծել զանոնք իւր վարժարանին մէջ։ Թիֆլիզեցի օրիորդը կը խօսէր իւր մայրենի լեզուն, հայերէնը, օրինակելի ուղղութեամբ, թէև դժուար չէր նկատել երբեմն, թէ այդ լեզուն ազդուած էր գերմաներէնէ, ինչպէս ռուսահայերու բարբառը առ հասարակ, նոցա գրող և համալսարանական մասը ուսած լինելով ի Գերմանիա։ Հիացայ իւր գերմաներենի վրայ. աւելի մեծ էր սակայն հիացումս իւր ողջամիտ գաղափարաց, իւր ձեռներէց ոգւոյն և ինքնագոհ աշխատասիրութեան վրայ։

Մի զարգացած հայ աղջիկ, —բառին կատարեալ իմաստով, —տեսած լինելու անուշ տպաւորութեան ներքեւ, բաժնուեցայ օրիորդէն։ Ծնած լինելով ի Կ. Պոլիս, չը կրնամ հանդիպած լինել անդ մի հայ աղջկան տեսութիւններու այդ լայնութեամբ, իր կոչման այդ բարձր գիտակցութեամբ և մի բազմակողմանի կրթութեան այդ խորութեամբ։ Հարուստ և ազնուական ծնած լինել, սակայն մի կողմ թողուլ գիրգ եւ հաճոյալից կեանքն և նուիրել իւր ամբողջ հոգածութիւնն և գործունէութիւնը մի կրթեալ սերունդ պատրաստելու նպատակին, սովորական հոգիի գործ չէ։ Կը մտածեմ, թէ մի բնածիր հոգեկան վեհութիւն պէտք է միանայ առողջ դաստիարակութեան հետ, արտադրելու համար մեծ հոգիներ, և եթէ այդ օրիորդի էութեան մի հոգեբանական վերլուծութիւնը ընեմք, պիտի գտնեմք թէ ճիշդ այդ երկու բաները չեն պակասած նմա. Նախ, ազնուական ծագում որ կ'ենթադրէ մշակեալ և փափկացեալ զգացումներ. երկրորդ, մի խնամեալ դաստիարակութիւն։

Ինչ է պատճառն որ Կ. Պոլսի հայ գեղեցիկ սեռը չունի ներկայացուցիչներ Թիֆլիզեցի հայուհիին տեսակէն։ Եթէ օրինակ բերուի բարեյիշատակ Գալֆայեան մայրապետը, կ'ապացուցանէ միայն, թէ հոգւոյ մեծութիւնն, երբ զուրկ է բազմակողմանի դաստիարակութենէ, չէ կարող ի գլուխ հանել մի կատարեալ գործ։ Եթէ Գալֆաեան մայրապետ եւրոպական կրթութիւն ունենար, եթէ վերահասու եղած լինէր այն մեծ դերին զոր կիները կը կատարեն մի ազգի կեանքին մէջ, անշուշտ կ'աշխատէր իւր մէն մի որբէն մի ջահ պատրաստել հայ գեղեցիկ սեռին լուսաւորութեան համար։ Ես կը գտնեմ թէ Թուրքիայի Հայերուս մէջ կանանց դաստիարակութեան հարցը դեռ չէ առնուած ուշադրութեան, հետեւաբար ոչ ալ դրուած հաստատ հիման վրայ։ Մեր հայ աղջիկներէ ոմանք անգլիական ոմանք ֆրանսական և այլ վարժարաններ կը յաճախեն, ճիշդ այն հասակի մէջ ուր անհրաժեշտ էր, որ հայ վարժուհին սովրեցնէր նոցա հայ լեզուն և հայ կրօնը։ Հայ վարժարաններու մէջ տրուած ուսումը անբաւական և յաճախ անհամաձայն է ժամանակիս պահանջներուն, ինչ որ առիթ կուտայ շատ ծնողներու զրկել իւրեանց աղջիկները օտար վարժարաններ։ Տանը մէջ դաստիարակեալ աղջիկներ որք ունին իւրեանց մօտ Եւրոպայէ բաղդախնդրութեամբ Կ. Պոլիս եկած ինքնակոչ վարժուհիներ, բարոյապէս աւելի կը կորսնցնեն քան թէ կը շահին նոցա յաճախ ապականարար ազդեցութեան ներքեւ։

Ի՞նչ պէտք է ընել ուրեմն, որպէսզի ստեղծենք մի բազմակողմանի, հաստատ և միեւնոյն ժամանակ էապէս ազգային դաստիարակութիւն մեր հայ աղջկանց համար։ Այդ տեսակ դաստիարակութեան ստեղծումը միայն մեր կանանց ձեռքով կարելի է ստանալ, վասն զի նոքա են որ ամենէն աւելի ձեռնհասութեամբ կարող են ուսումնասիրել այս խնդիրը և լուծել զայն։ Սակայն որպէսզի կարողանան ուսումնասիրել, հարկ է որ նոցա մէջ գոյանայ մի զարգացեալ դաս որ իւր մտքի բարձրութեամբ հաւասարի իւր Եւրոպացի քրոջ։ Այդ մտքի բարձրութիւնը, այդ հաստատ և բազմակողմանի կրթութիւնը յԵւրոպա պիտի ստանայ հայ աղջիկը, ուր պիտի ըմբռնէ իւր դերը և կոչումը ընտանի յարկին և ընկերութեան մէջ, ուր իւր մտքի նեղ շրջանակը պիտի ընդլայնի եւ աւելի ընդարձակ ասպարէզ պիտի տեսնէ իւր առջեւ։

Ուրեմն թող հայ տիկիններ մի ընկերութիւն կազմեն իւրեանց մէջ, կամ թէ արդէն գոյութիւն ունեցող հայուհիներու ընկերութիւններ յօժարէին խորհին սա կէտին վրայ, թէ ժամանակ է, որ իւրաքանչիւր 5 կամ 10 տարի մի անգամ զրկուին յԵւրոպա, —մասնաւորապէս ի Գերմանիա, — 5 կամ 10 հայ աղջիկներ որք արդէն հմուտ լինին հայերէնի և բաւական գիտնան գերմաներէն, հետեւելու համար անդ մանկավարժական, երաժշտական կամ գեղարուեստական ճիւղերու, իւրաքանչիւրն ըստ իւր փափաքին։ Այդ հայ աղջիկները վերադառնալով ի Կ. Պոլիս, պիտի պարտաւորուած լինին կանխապէս, դաստուելի պաշտօնը յանձն առնուլ մի կեդրոնական հայ աղջկանց վարժարանի մէջ, և այսպէս հայ աղջկանց դաստիարակութիւնը պիտի ստանայ մի ուժգին զարկ և դրուի աւելի հաստատ հիմերու վրայ։

* * *

ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հոգաբարձութիւնս շնորհակալութեամբ կը հրատարակէ մայիս ամսոյ նուիրատուաց անուանքն՝

Բարեգութ Տեարք, Ազնուաշուք Տիկնայք և Օրիորդք

Յովհաննէս Կիւմիւշեան 1080, Աղէքսանդր Աբրահամեան Եօզղաթցի 1080, Հնդկաստանցի վաճառական Տիրան Սարգսեանի ընդ. Օրիորդ Տիգրանուհի Մ. Փափազեանի ամուսնութեան առթիւ Յարութիւն Շահվէքիլեան յանուն հասատատութեանս վճարեց տասն օսմ. ոսկի ձեռամբ Միհրան Զօպանեանի 1080, Ճավացի Պ. Գասպարեան, Մ. Պետրոսեան և Մ. Զօրաբեան 570. Կարապետ Սարգիսօֆ 540, Բարեպաշտ Օրդ. 216, Մհր. Կարապետ Չիլինկիրեան Ատապազարցի 200, Տիկին Սիմոյ Յ. Գույումճեան 108, Թորոս Սարաճեան 108, Խնդրոյ մ'առթիւ ձեռամբ Յ. Րշլոզեանի 108, Յարութիւն Սամանճեան իւր հանգուցեալ մօր հոգւոյն համար 100, Յարութիւն Թորոսեան 50, Նշան Յարութիւնեան 40, Մարտիրոս Բակլաեան 40, Յովսէփ Զուլալ 30, Կարապետ Սինեքէրիմեան 20, Մինաս Քօչեան 20, Տիկին Նուրիձայ Ս. Էպլեան 20, Բարեսէր ոմն 20, Յակոբ Մարտիկեան 20, Տիգրան Յարութիւնեանի որձարանէ հաւցագին 20, Թանթապաշիի բեռնակիրք 20, Չէմպէրճիներու բեռնակիրք 20, Լուսարև Տագէսեան 20, Բոլսեէր երկու անձինք ձեռամբ Սերովբէ Մէյխանէճեանի 10. Գումար, ընթացիկ դրամ 5540։

Սթամպօլլուեան Բարսեղ, Տէրպէտէրեան Մինաս և Այճեան Յակոբ էֆէնտիք իւրեանց բարի և գովելի սովորութեան համեմատ, այս տարի ևս Պալըք Փազարի Պաղճէ Գափուէ, և այլ բարեկէր անձերէ հաւաքելով յղած են՝ 18 զամբիւղ բրինձ, 2 պարկ աճառ, 12 դոշ. յաւելեալ դրամ, Գէորգ Պօյաճեան, հացագործ ի Բեբոյ, իւր բարի և գովելի սովորութեան համեմատ այս տարի ևս Ս. Համբարձման տօնին առթիւ տրուած սեղանին համար՝ 400 քիլօ հաց լաւաշ, Յովհաննէս Մօստիչեան՝ 1 ընտիր ջորի, Աղէքսանդր Աբրահամեան Եօզղաթցի նաև՝ 14 քօշ շաքարեղէնք, Տիկին Մարիամ Վէզիրեան՝ 1 կով նորածին հորթով (Բուժէլի), Տիկին Սիմոյ Յ. Գույումճեան նաև 2 ոչխար, Տիկին Սարա Կարապետեան՝ 1 ոչխար, Զկնորս Սամաթիացի Մհր. Մանուկ՝ 1 ոչխար, Կեսարացի Յակոբ Սուքիասեան՝ 1 աքաղաղ, Ղազարոս Խանճեան, Տիգրան Արսլանեան և Միհրան Տէր Ներսէսեան՝ 2 քաշէ՛վ բրինձ, Յարութիւն Էժտահարեան՝ 31 զոյգ պէյլիկ հաց, Արմենակ և Ռուբէն Մանուկեան 2 բեքեթ խասարը բամպակ թիւ 8, Սամուէլ Գ. Պարտիզպանեան՝ 1070 հատ սիկարի թուղթ, Տագէս Թըրքեան՝ 10 քաշ շաքարեղէնք և 200 հատ հացար, Օրիորդ Վէրժին Յովհաննէսեան 1 սեղանի ծածկոց, Տ. Վահան վարդապետ Մինասեան, 2 օրինակ «Ցեխնակ Ազգիք», Մինաս Գափամաճեան՝ 3 օրինակ Ա. հատոր Հատնտիր Հաւաքածոյ 3 օրինակ Բ. հատոր Հատնտիր Հաւաքածոյ, 3 օրինակ Ս. Գրոց Պատմ. պատկերազարդ, Խաչիկ Փիլիճեան՝ 18 զոյգ գուլպա, 5 շալ, 2 տոփ կոճակ սև, 2 տոփ քրօշէի թիրէ ճերմակ, 1 տոփ քրօշէի թիրէ ըճմակ։

Ի Դիմաց Հոգաբրձ. Ազգ. Հիւանդանոցի

Ատենապետ	Ատենադպիր
Տ. ԿԻՒՄԻՒՇԵԿԵՐՏԵԱՆ	Մ. ՑԱԿՈԲԵԱՆ

ՇՐՋԱԲԵՐԱԿԱՆ

Տ.

Ստորագրեալքս պատիւ ունինք ծանուցանել արգոյ հասարակութեան և պատուարժան յաճախորդաց թէ՝ ապահովագրական Քուին ընկերութիւնը՝ մի ուրիշ ապահովագրական ընկերութեան հետ ձուլուած ըլլալով՝ որոշած ենք պահել այս Ընկերութեան գործակալութիւնը, որուն իբր ներկայացուցչութիւնն ընդունած ենք։

Այս ընկերութիւն՝

ՌՕՅԸԼ ԻՆՇԻՒՐԸՆՍ ՔՈՄՓԸՆԻ

հիմնեալ 171 տարիէ ի վեր

Անգլիոյ ամենէն հին, ամենէն յարգելի և պատուաբեր անուն վայելող ապահովագրական ընկերութեանց մին է։

Միրելի է մեզ յուսալ թէ պիտի հաճիք շարունակել այն վստահութիւն որով պատուած էք զմեզ և թէ մեզ պիտի վստահիք հրդեհի դէմ պատահական վնասներու պաշտպանութիւնն, այն յուսով որ, ինչպէս անցելոյն մէջ, այժմ ևս պիտի պաշտպանենք ձեր շահեր՝ մեր անձնական շահերուն պէս։

Յ. Վ. ՈՒԻԹՈԼ

Կ. Պոլիս, Պաղճէ քաբու

Ուիթոլ Խան 3—10

ՏՈՒՔԹ ԹՈՐԳՈՄԵԱՆ

Տօքթ. Վահրամ Յ Թորգոմեան պատիւ ունի ծանուցանել, թէ այսուհետեւ ի Պաղճէքաբու, Մէրճանեճեան դեղարանը կը գտնուի միայն երկուշաբթի եւ ուրբաթ ժամը 7 էն 8։

Իսկ իւր բնակարանին մէջ յԻսկ. Սեւլամիէ, իւր ընդունելութեան ժամերն են, ամեն առաւօտ. և երեքշաբթի, հինգշաբթի շաբաթ՝ կէս օրէ յետոյ։ 380 8—10

ՍԻՐՈՓԻ ՄՕՌԻԻ ՁԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ

Եըլտըզ, Կ. Պոլիս, 3 դեկտ. 1888

Պարոնայք Սգոտ և Պօուն,

Կը ցաւիմ որ պաշտօնական դիրքովս կարող չեմ փորձեր ընել, այլ համաձայն ուրիշներու փորձերուն և այն բժշկաց որոց պաշտօն յանձնեցի փորձել զայն մեր հիւանդանոցաց մէջ, կը յայտարարեմ որ ձ'ր Մօրիւ ձկան իւղն, եր այդ վիճակին մէջ գիւրաւ խմուելով, և մարսուելով, կը համապատասխանէ այն յատկութեանց զորս ախտաբուժական գիտութիւնն ի վաղուց անտի հաչակած է, մասնաւորապէս այս յաջող պատրաստութեան մէջ։

ՏՐ. Ս. Ս. ՄԱՎՐՈՅԷՆԻ ՓԱՇԱ

Բժիշկ Վեհ. Սուլթանին

ԻԼԱՆ

ՊԱՉԸ ՍԸՐԱՄԲԸՐԻ

Միւպաչիա օլունապիլէճէկի էվվէլճէ իլան գըլընան պիր պու չուգ միլիոն դըլչէտէն իքի միլիոն դըլչէյէ գատար քիւտհըն պէհեր դըլչէսի եիրմի պէշ փարայա թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ հագիրանըն օն աթգուզընճը չարշէնպէհ կիւնի զարարը զաթիսի վիրիլէճէկի վէ իրմէսի կիւնի եիւզտէ պէշ թէնզիլի դապուլ օլունաճագը ճիհէթլէ իսթէյէնլէրին թալիպ օլանլարըն մադամը Սէրասքէրի լէվազըմաթ սաթըն ալմա քոմիսյոնընա կէլմէլէրի իլան օլունուր։

13 հազիրան 1891

Նօ. 42 1—2

ԻԼԱՆ

ՊԱՉԸ ՍԸՐԱՄԲԸՐԻ

Ասաքիրը Շահանէ թօբճը ալայլարը իչիւն միւպայէասընա լիւզում կէօրիւնէն փըրք րէս դուզում հայվանըն իհթիսընա թալիպ օլուպ չարշէմպէ սինի կէօրմէք իւզէրէ էնճիւմէնլէրինէ սիւվարի թաբուրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

13 հազիրան 1891

Նօ. 43 1—2

ԻԼԱՆ

ՊԱՉԸ ՍԸՐԱՄԲԸՐԻ

Տէրսաատէթ վէ պիլատը սէլսէտէ ինչաաթը ասքէրիյէ իչիւն մէվգըի միւնագասա գօնուլան պիր սէնէլիք չըլը վէ քէօմիւր քիրէճինին հազիրանըն օն աթգուզունճու չէհարշէնպէհ կիւնի զարարը զաթի վէ ֆէրտասը կիւնի եիւզտէ պէշ թէնզիլլայը իճրա օլունաճաղընտան թալիպ օլանլարըն ինչաաթը ասքէրիյէ միւտէ ճաաթ իլլէտլէրի իլան օլունուր։

13 հազիրան 1891

Նօ. 44 1—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՉԸ ՍԸՐԱՄԲԸՐԻ

Ֆերուխթ օլունաճաղը էվվէլճէ տէֆալէ իլէ իլան գըլընան տէօրթ միւպին դըլչէ ինճէ քէբէկին պէհեր քըյյէսի օն պէշ բարա իւչ չէրեքտէ միւշթէրիսի էօհտէսինտէ իտաուկի վէ հազիրանըն օն պէշինճի ճումա կիւնի զարարը զաթիսինին իճրասը թալիպ գըլըն. րըը ճիհէթլէ իսթէյէնլերին թալիպ օլանլարըն մադամը Սէրասքէրի լէվազըմաթ սաթըն ալմա քոմիսյոնընա կէլմէլէրի իլան օլունուր։

13 հազիրան 1891

Նօ. 45 1—2

PHŒNIX FIRE OFFICE

ՅԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳՂԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգղ. Ոսկի 1.000,000 — „ՖԻՆԻՔՍ„ — Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւել քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրու-թեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետէրք Անգղիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն:

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 18.000.000 Անգղ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասուց համար: 11

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և մեծագոյն դիւրութեամբ ստորագրելոյ, որք ունին լիագոր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն:

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եզերաց Թիւ 11: և 12, Սանտալճը խան, Ղալաթիա, Աւստրիական Թղթատան վերև:

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆռանք 8.000.000
Պահեստի դրամ չվերջ յունիս 1890	» 6.165.860
Տարեկան հասոյթ » » »	» 14.135.925

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք:

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ՖՌԱՆՔՖՕՐԹՈՒԱԶ

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ Ֆռանք 6.250.000 — Պահեստի դրամ Ֆռանք 1.270.300

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանկագին նիւթեր և դրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և սակագնօք:

Այն նիւթերու վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ընկերութիւնս միացած է ուրիշ 13 լուրջ ապահովագրական հաստատութեանց հետ, որոց դրամագլուխն ու պահեստի դրամն է Աւելի քան 100.000.000 Ֆռանք

Լիազօր ներկայացուցիչ համայն Թուրքիոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ-Գաբու, Անմախատիս խան. 12, 13, 14. 16

SANTAL DE MIDY

ԴԵՂԱԳՈՐԾ Ի ԲԱՐԻԶ

Պէտք չի թողուր Քոբայի, Քիւպէպի, կաղզուրիչ հեղուկներու: Կը բժշկէ 48 ժամուան մէջ տարափոխիկ հիւանդութիւնները. — Մէն մի գեղահատ կը կրէ այն անունը սեւ տառերով: (MIDY)

Բարիզ, 8, Վիվիէն փողոց, 8:

ԻԼԱՆ

ՊԱԶԸ ՍԷՐԱՄՔԷՐԻ

Թարապուլուսը Ղարպ Ֆըրգասը իչուն միւպայեա օլունաճագ օլան իքի եիւզ դըրդ պին գըյեհ ինկիլիզ փիրինճինըն իհալէսինա թալիպ օլանլար Թարիխի իլանտէն իթիպարէն պիր հաֆթայա գատար մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթ ղայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր:

11 Հազիրան 1891

Նօ. 39 — 3—3

ԻԼԱՆ

ՊԱԶԸ ՍԷՐԱՄՔԷՐԻ

Գուստա պուլունան ասաքիրը չահանէ իլէ հայվանաթը իտարէսի իչուն իւչ եիւզ եէտի սէնէսի թէմուզը իպթիտասընտան իթիպարէն պիր սէնէլիք օլարագ մահալլինճէ միւնագասայա գօնուլան հընթա իլէ չայիրին Ցէրսաատէթտէ իհալէսինա թալիպ օլանլարըն Թարիխի իլանտէն իթիպարէն պիր հաֆթայա գատար մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթ ղայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր:

11 Հազիրան 1891

Նօ. 40 — 3—3

ԻԼԱՆ

ՊԱԶԸ ՍԷՐԱՄՔԷՐԻ

Մարաշ վէ Զէյթունտա պուլունան ասաքիրի չահանէ իչուն իւչ եիւզ եէտի սէնէսի հազիրանընտան իթիպարէն պիր սէնէլիք օլարագ մահալլինճէ միւնագասայա գօնուլան էրզագըն իհալէսինա Ցէրսաատէթտէ թալիպ օլանլարըն Թարիխի իլանտէն իթիպարէն պիր հաֆթայա գատար մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթ ղայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր:

11 Հազիրան 1891

Նօ 41 — 3—3

ԻԼԱՆ

ՊԱԶԸ ՍԷՐԱՄՔԷՐԻ

Միւպայեա օլունապիլէճէկի էվվէլճէ իլան գըլընան պիր պուչուք միլիոն գըյեէտէն իքի միլիոն գըյեէէ գատար կիւահըն պէհէր գըյեէսի եիրմի պէշ բարայա թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ, հազիրանըն օն աօգուզունճու չիհարշէնպիհ կիւնիւ գարարը գաթիսի վէրիլէճէկի վէ իրթէսի կիւնիւ եիւզտէ պէշ թէնզիլի գապուլ օլունաճաղը ճիհէթլէ, իհալէսինա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթ ղայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր:

11 Հազիրան 1891

Նօ. 42 — 3—3

ԱՄՐԱՆ ԱՌԹԻՒ

ՍԱՐՍԱՓԱՐԻԼԼԱ

[ՍԱՓԱՐՆԱ]

ՍԱՐՈՖԵԱՆ ԵՂԲԱՐՑ

Գարնան մէջ, երբ բնութիւնը կը վերանորոգի, մարդկային բնութիւնն ալ կը կարօտի նորոգման մը. Մաքրուիլ կը խնդրէ արիւնն, որպէս զի մարմինն ազատի այտուցներէն, պալարներէն, ելունդներէն որք բազմաց վիզը, երեսն են. կը ծածկեն, և ընդհանրապէս մորթային հիւանդութիւններէն, որք յայտարար նշան են արեան անմաքրութեանց: Եւ այս մաքրութեան յարմարագոյն ժամանակ նկատուած է միշտ գեղեցիկ եղանակը:

Փորձով գտնուած է թէ Սափարնայի արմատն է լաւագոյն միջոց արեան մաքրութեան, մանաւանդ երբ ճարտարապէս բաղադրուած է ուրիշ 29 արմատներու հետ, ինչպէս է ՍԱՐՍԱՓԵԱՆ ԵՂԲԱՐՑ (Խաւ գիւղ) պատրաստած ախորժահամ, կազդուրիչ և ազդեցիկ ՕՇԱՐԱԿՆ ՍԱՓԱՐՆԱՅԻ:

Մէ'կ շիշ կը բաւէ: 12—19

Պատրաստած են նաև միջատասպան փոշին, որ լուերը, մլուկները կայծակնահար կ'ընէ:

Մասնաճիւղ Սարաֆեան Եղբարց պատրաստ դեղօրէից՝ ի Պոլիս Սուլթան Համամ Քիւչիւք Աչիր էֆէնտի խան, Թիւ 10:

VICHY

ՍԷՆԴ-ԵՈՐԻ ԱՂԲԻՒՐ

կամ ԼԱՈՒՊՕ ՍԷՆԴ-ԵՈՐ, դեղագործ, Բլաս Լիւքա, Վիշի

Ամենէն թարմ և հետեւաբար ամենէն կազդուրիչն և փոխադրութեան մէջ ամենէն նուազ անայլայլելին, գերեզանց դարման ընդդէմ լեարդի, ստամոքսի և մէջքի հիւանդութեանց, աւազի և յօդացաւի. Գինն է՝ 50 շիշնոց սնտուկը 20 Ֆրանք: Կեղծիքներէն զգուշանալու համար, իւրաքանչիւր շիշի պիտակին վրայ փնտռել սա ստորագրութիւնը [signature]

ԿԵԴՐ. ԴԵՂԱՎԱՃԱՌՔ ԵՒ ՀԱՆՔԱՅԻՆ

64 — ՋՐԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՔ — 3—12

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԳԱՌԼԸՄԱՆ ԵՒ ՊԼՈՒՄՊԷՐԿԻ

Ղալաթիա Պէօյիւք Միլլէթ խան, միջակ. թղթատարատան վրայի յարկը, և ի Զմիւռնիա Եվանճելիքի փողոց Թիւ 59

Այս նշանաւոր գործատունն, որ արժանաւոր համբաւ մի ստացած է ի մեզ, այս ձմրան եղանակին առթիւ իւր վաճառքներու քանակութեան վրայ յաւելում մի կ'ընէ, որ արդէն բազմաթիւ է Ֆրանսական, Անգղիական, Գերմանական եւ Պելճիական բերքերու զանազան տեսակներով:

Հետեւաբար իւր բաւն գործարանին ապրանքներուն վրայ որք են՝ օժտի համար ամէն տեսակ ճերմակեղէնք, բանուածք, կիսագգեստք, քալիքօ, քօրսէ, Թաշկինակ, ակզանի պիտոյք, շապիկ, շապկընկեր, ստամանք, Ֆլանէլ կանանց օրիորդաց և փոքր աղջկանց համար զարդազգեստներ, աւելցած է ուրիշ տեսակ անթիւ նիւթեր բոլորն ալ ընտիր տեսակէ:

Հասարակաց զարմանքը կը գրաւէ մանաւանդ այն վայելուչ և զանազան տեսակ վերարկուներն և ճաքէթներն կանանց օրիորդաց և տղայոց, որք բոլորն ալ վերջին նորաձեւութեան համեմատ ճաշակով ու շքեղութեամբ յօրինեալ են:

Յաւելում մի բրած է նաև պատրաստած զգեստներու պատրաստութեան նորաձեւութեան վրայ որ արդէն ճոխ է այնքան, և իւր ընդարձակ արհեստանոցին շնորհիւ կրնայ կատարելապէս գոհացնել բոլոր իւր յաճախորդները նոցա ճաշակին ու բաղձանաց համեմատ ի գործ դնելով ինչ որ ապրանքն: Կը գտնուի նաև մինչեւ 16 տարեկան տղայոց համար ամէն տեսակ զգեստներ բալթօներ խիստ չափաւոր գներով:

Կը ծախուին մեծ և փոքր քանակութեամբ.

ՍԱԿԱՐԿՈՒԹԻՒՆ ՋԿԱՅ — 8

Royal Windsor

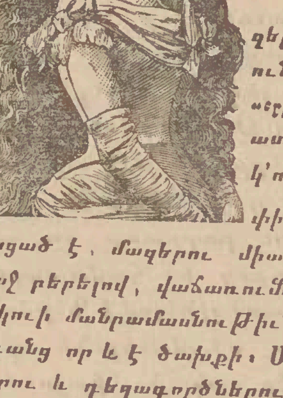

ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ ՄԱԶԵՐՈՒ

Սպիտակ մազեր ունի՞ք, մազերնիդ կը թափի՞ն, մազերու արմատները թուլցա՞ծ են կամ կը թափի՞ն. Եթէ ունիք այդ տեսակ բաներ գործածեցէ՛ք Ռօայէլ Վինտզըրի դեղը, որովհետեւ այս դեղ երիտասարդութեան ատենին պէս, բնական գոյն մը ու գեղեցկութիւն մը կ'ուտայ սպիտակ մազերուն և կ'արգելու մազերու թափին եայլն. Այս դեղ, որուն տէրը չքնաղ ազատագրած է, մազերու միակ վերանորոգիչն է. Անյուսալի արդիւնքներ առաջ բերելով, վաճառումն օրէ օր աւելնալու վրայ է. Փափաքողաց պիտի ղրկուի մանրամասնութիւններ ու վկայութիւններ պարունակող ծանուցումն առանց որ և է ծախքի. Այս դեղ կը վաճառուի գլխաւորաբար վարսավիրաներու և դեղագործներու քով.

Վէրժէնիի վարդի սպեղանին երեսի գոյնը կը գեղեցկացնէ. Այս եւս կը ծախուի Ռօայէլ Վինտզըրի ծախուած տեղերը.

ՈՍԿԻ ՄԻՏԱԼ, ՎԻԷՆՆԱՅԷՆ 1888 — ՈՍԿԻ ՄԻՏԱԼ, ԲԱՐԻԶ 1879

QUINA-LAROCHE

ԳԻՆԵՀԱՄ ԸՄՊԵԼԻ

Գինա—Լառօշը հասարակ պատրաստութիւն մը չէ, այլ լուրջ ուսումնասիրութեանց և աշխատութեանց արդիւնք, որք ամենաբարձր վարձատրութեանց արժանացուցած են անոր հեղինակը:

Միացունել երեք գինգինաներու բաղադրութեանց ամբողջ պայմանները, յետոյ յոյժ ախորժահամ եքսիր մը պատրաստել. ահա՛ Գինա—Լառօշի հաստատեալ գերազանցութեան գաղտնիքը, որով դիւրացուցած է ստամոքսի հիւանդութեանց, անախորժութեան, անարիւնութեան, երկարատեւ ջերմի և այլոց բուժումը. — Կը գտնուի ի Բարիզ, Թ. 22 և 19 Տրուօ փողոց. և Դեղատանց մէջ: 2218

Լ'ԷՔՕՆՕՄԻ ԷՆԹԷՌՆԱՍԻՕՆԱԼ

L'ECONOMIE INTERNATIONALE

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԻՒՆ, ՏՆՏԵՍՈՒԹԻՒՆ, ՀԱՐՍՏՈՒԹԻՒՆ

Ապահովագրական փոխադարձ ընկերութիւն վասն վերակազմութեան դրամագլխոյ

Հաստատեալ Գաղղիոյ Հանրապետութեան 1868 յունվար 22 հրամանագրոյն համեմատ

ԿԸ ԳՈՐԾԷ ԸՆԴ ՀՍԿՈՂՈՒԹԵԱՄԲ ԳԱՂՂԻՈՅ ՏԷՐՈՒԹԵԱՆ

Ամէն ոք գիտէ խնայողութեան կարեւորութիւնը, բայց շատ անգամ չունենալով մեր խնայած և աւելցուցած ստակներն ընդունող յատուկ հաստատութիւններ, կը կորսնցնենք դրամագլուխ մը կազմելու առիթն և հազար ու մէկ պատճառներ գտնելով՝ մեր խնայած ստակներն յումպէտս կը վատնենք:

Փոքր գումարներով դրամագլուխ մը կազմելն ալ դժուարին և գրեթէ անկարելի է, եթէ այսպիսի ընկերութեան մը հետ մասնաւոր կապակցութիւն մի չունենանք:

Ահաւասիկ «Լ'էքօնօմի էնթէռնասիօնալ» ընկերութիւնն որուն փոքր գումարներ, այսինքն ամիսը հինգ, տասը կամ վճարելով, ապագային մեր ձեռքը կ'ունենանք համեստ դրամագլուխ մը:

ԱՌԻԹԷՆ ՕԳՏՈՒԻՆՔ — 265

Աւելի մանրամասն տեղեկութիւն ուզող և բաժանորդագրուիլ փափաքողները կը հրաւիրուին դիմել ի Պահչէ Գաբու Եօրկիատիս խան Ն°. 1 ընդհանուր տնօրէն Բ. ՇԷՀԻՐԼԵԱՆԻ կամ ընդհանուր քննիչ ԱՆԻՔՏՈՍ ԱՀԱՐՕՆԵԱՆԻ:

ՀԱԶԻ, ՇՆՉԱՐԳԵԼՈՒԹԵԱՆ, ՊՐՈՆՇԻԴԻ, ՀԱՐԲՈՒԽԻ, ՑՐՏԱՌՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՁԱՅՆԻ ԿԵՐԿԵՐՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՇՆՉԱՓՈՂԻ ԵՒ ԽՌՉԱՓՈՂԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ դէմ իբր ապահով դարման այս դեղին վայելած համբաւը միշտ կը հաստատուի այն բազմաթիւ նամակներով զորս Պ. Բօուէլ կ'ընդունայ անոնցմէ որք գործածած և ճանչցած են նորա յատկութիւնները:

ԻՆՔՆԱԲՈՒԽ ՎԿԱՅՈՒԹԻՒՆ

Տիկին Մառի Ռօզ հռչակաւոր երգչուհին, սապէս կը գրէ. «4 Յունուար 1890 - Սիրելի.. Կը հարցնէք թէ ինչպէս զերծ մնացի ինֆլուէնցայէն, թէ որպիսի՛ զգուշութեամբ կրցայ այնքան փայլուն վիճակի մէջ պահել ձայնս: Ըսեմ. միմիայն գործածութեամբ Բօուէլի «Պալսամ օֆ Անիզիտ» կոչուած դեղով: Այս հաճելի դեղին կանոնաւոր գործածման կը վերագրեմ՝ ձմրան դառն եղանակին յատուկ զանազան հիւանդութիւններէ զերծ մնալս, որով կրցայ ի գերեւ չի հանել հասարակութեան յոյսերը. Գործածեցէք ուրեմն Բօուէլի այս սպեղանին. անհրկիւղ պիտի բուժէ զձեզ: Ձերդ ՄԱՌԻԱ ՌՈԶ ՄԻԵՐԼԱԸՆ

Կը վաճառուի ամէն դեղատանց և արտօնեալ դեղերու վաճառականաց քով, շիշը 1 շիլին $1/2$ բէնսի, 2 շիլին 3 բէնսի և 11 շիլինի:—Պատրաստեալ ձեռամբ ԹՕՄԱՍ ԲՕՈՒԷԼԻ, 4, Ալպիոն Բալէյս, Պլաքֆրիէրս րօտ, Լոնտոն:

Մեծաքանակ և փոքրաքանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ ներկայացուցչին քով.

2214 — Մ. ԷՏՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ

Անգլիական Ընդհանուր մթերանոց, Վոյվոտա, պահականոցին քով, կայարան Թրամուէյից, 95 և 97

ՏԻԵԶԵՐԱԿԱՆ ՄԵԾ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ

Բերուի քօքայով շինուած ՄԱՌԵԱՆԻ ԳԻՆԻՆ պնդացուցիչ և գրգռիչ դեղերուն ամենէն ազդուն է, գերբնակ վերանորոգիչ մարսողութեան և շնչառութեան. ջոր գործարանաց, ձգտող ձայնական լարերու. Բինքինային նախամեծար է որուն ջերմացուցիչ յատկութիւնները չունի, անարիւնութեան դէմ գործածուող դեղերու մէջ ամենէն գերազանցն է: Իւր քաղցր համով ընդունուած է իբր աղանդերի գինի և այսպէս, հաճոյալի ձեւոյ մը ներքեւ, ուժ և առողջութիւն կուտայ: Կը բժշկէ երեք մարդոց ԱՆԿԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆԸ և ամենէ տկար անձանց կուտայ կորով և աշխոյժ. Թ. ՄԱՌԵԱՆԻ, քօքայի առաջին ծաւալիչը. Պուլվառ հօսման, 41, Բարիզ: Թուրքիոյ համար ընդհանուր գործակալ, Պ. Ժ. Քանձիւք, բրիտանական դեղարան ի Կ. Պոլիս:

EMULSION SCOTT

(ՍԳՈԴԻ ՕՇԱՐԱԿ)

ՄՈՐԻՒ ՁԿԱՆ ԼԵԱՐԴ ԻՒՂ

Խբոֆոսֆիթ որ շուն և սոտայով

Պատրաստեալ ձեռամբ ՍԳՈԴԻ և ՊՕՈՒՆԻ ի Նեւ-Եորք:

Կաթին չափ ախորժահամ է

Մորիւ ձկան հում իւղի բոլոր յատկութիւններէն զատ, ենթաֆոսֆիդներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ Թոքախտը

Կը բուժէ անարիւնութիւնը

Կը բուժէ խոյլերը

Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները

Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը

Կը բուժէ մանկանց ճողքածութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, ախորժ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն.

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով:

Գործակատարք ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԻՐԱԼ 2218

ՖԷՐՆԷԴ-ԲՐԱՆԳԱ

Մասնաւոր բաղադրութիւն Միլանի Բրանգա եղբարց

Մատակարարք Իտալիոյ Արքայական Տան

Ոսկեայ չքանշան՝ Բարիզի 1889ի Տիեզերական Ցուցահանդէսին մէջ.

Քսան տարուան յաջողութիւն յԻտալիա, յԱմերիկա, ի Հնդկաստան, յԱրեւելս և յԵգիպտոս —Շքանշան 1885ի Անվերսայի, 1884ի Թուրինի, 1883ի Նիսի, 1881ի Միլանի, 1888ի Մելպուրնի և Բրուսէլի, 1879ի Սիտնէյի, 1878ի Բարիզի, 1876ի Ֆիլատելֆիոյ, 1873ի Վիէննայի միջազգային ցուցահանդէսներուն մէջը:

ՖԷՌՆԷԴ-ԲՐԱՆԳԱ առողջապահական ամենէն ծանօթ պիտքըրն է:—Շատ բժիշկներէ կը յանձնարարուի իբր զգուշական դարմանական ճահճային երկիրներու տենդերու, տարափոխիկ հիւանդութեանց և քոլերայի:

ՖԷՌՆԷԴ-ԲՐԱՆԳԱՆ կը դիւրացնէ մարսողութիւնը, կը հանդարտեցնէ ծարաւը, կը գրգռէ ախորժակը, կը բուժէ գլխու ցաւը, գլխու պտոյտը, ջղային ցաւն և մելամաղձութիւնը:

Այս ըմպելիք, բոլոր ծանօթ պիտքըրներէն և ամէններէն գերազանց, կ'առնուի ամէն օր ճաշէն առաջ իբր ախորժաբեր: Ճաշէն յետոյ, ազդու մարսողական է: Կարելի է խառնել զայն վերմութի, գինիի, Սելծի ջրոյ և խահուէի հետ.

ՖԷՌՆԷԴ-ԲՐԱՆԳԱՆ, ինչպէս և նոյն տան վերմութը, կը գտնուի գլխաւոր անուշարարաց, նպարավաճառաց և գինեվաճառաց քով:

Թուրքիոյ համար կեդրոնատեղին է ՊՈՆՕՄԻ և ՐԷՔՔԻԱ 2218

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ—ՈՅԺ—ԿՈՐՈՎ

ՖՈՍՖՕՏԻՆ ՏՈՔԹՈՐ ԼԱԼՕՐԻ —Վերջին քսան և հինգ տարուան մէջ ապացուցուած է թէ այս դեղը ՖՈՍՖՈՐԱԿԱՆ ՄԻԱԿ ԴԱՐՄԱՆՆ է որ մինչեւ ցարդ գտնուած է, կատարելապէս բուժելու համար ուղեղի հիւանդութիւններն, անդամալուծութիւն, քնատութիւն, զառանցանք, ատնական կարողութեան վաղահաս կորուստ, եւ ատնական ոյժերու կորուստէն յառաջեկած ամէն գործարանական խանգարում:

Կը բուժէ դժուարամարսութիւնը, ջղային եւ սրտի հիւանդութիւնները, լեարդի եւ երիկամանց հիւանդութիւններն, արեան շրջանի բոլոր խանգարումները. ընդհանուր հիւծութիւնն եւ ապառումը. կը կանգնէ կենսական ոյժերու ... [illegible]

Ջղային տկարութեան եւ ասոր հետեւանաց մէջ այս դեղին ազդուութիւնն անմրցելի եւ անյայտ է. Մելամաղձութեան վշտացումներն եւ ինքնասպանութեան ... [illegible]

ՏՈՔԹՈՐ ԼԱԼՕՐԻ ՖՈՍՖՕՏԻՆԸ ջղային հիւթ եւ ուղեղային գոյացութիւն կ'առաջնորդէ, արեան մէջ մտցնելով կենսական ելեկտրական տարրը, ֆոսֆորն, որ ուղեղին կեդրոնական ճշմարիտ գոյացութիւնն է. Ատնական կորովը կը կենդանացունէ մարդկային ամբողջ գրութեան մէջ, մարմնոյն եւ մտքին տալով հաւասար առողջութիւն մը, այնպէս որ կարելի է բոլոր պարտականութիւնները կատարել վստահութեամբ եւ գոհունակութեամբ: Ախորժահամ է, կը զտէ եւ կը ճոխացնէ արիւնն եւ նոր առողջութիւն մը կուտայ ուղեղին, ջղային դրութեան եւ մկանանց: Իւր վերանորոգիչ ազդեցութիւնը կը տեսնուի գործածուած առաջին օրէն իսկ, ջղային դրութեան եւ մտաւորական կարողութեանց նշմարելի յաւելմամբ եւ կորովութեան եւ բարօրութեան զգացմամբ մը որ վարժութիւնն հիւանդը չառնուց ... [illegible] էր. Մարսողութիւնը վերանորոգուած է: Ախորժակը հրաշալի կերպով կ'աւելնայ: Աղեաց պաշտօնը կանոնաւորապէս կը կատարուի: Քունը կը լինի հանդարտ եւ կազդուրիչ: Դէմքը կ'սկսի լենալ, շրթունքը կը գունաւորին, աչքերը շողուն կը լինին, մորթը պայծառ եւ առողջ գոյն մը կ'առնու, մազերը ոյժ կ'առնուն:

Զգուշացէք ասոր նմանութիւններէն: Տոքթոր Լալօրի ճշմարիտ Ֆոսֆօտինը պարունակեալ է մեն շիշերուն մէջ որք բրիտանական կառավարութեան դրոշմը կը կրեն սա բառերով Dr. Lalors' Phosphodyne, London, England ... փորագրուած: Այս դեղին ունեցած յաջողութիւնն յառաջ բերած բազմաթիւ վաւերական եւ ճշմարիտ կեղծեր:

Մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ եւ Պուլկարիոյ ներկայացուցչին քով,

2214 — Մ. ԷՏՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ

Անգլիական Ընդհանուր մթերանոց, Վոյվոտա, պահականոցին քով, կայարան Թրամուէյից, 95 եւ 97

Պատասխանատու Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ